

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologiæ Polemicæ Universæ

Pichler, Vitus

Augustæ Vindelicorum, Anno MDCCXIII.

Art. I. Quid sit Ecclesia, & quænam illius membra.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39374

groverſa quaſtiones complanantur, & uno quaſi icu debellatum eſt contra omnes adverſarios; quidquid enim illa definiſit, infallibiliter veram, & quidquid reprobaſit, certo falſum ſit necesse eſt. Unde quatuor mihi ſumpſi enucleanda. 1. Veram Chriſti Eccleſiam, ſicut perpetuò viſibilem, ita pariter infallibilem eſſe. 2. Hanc veram Chriſti Eccleſiam nullatenus eſſe Lutheranam, aut aliam ex Apoſtatarum Sectis, ſed Romano-Catholicam. 3. Nihil omnino valoris in eſſe ijs, quibus ſua eſſe Chriſti veram Eccleſiam probare nituntur Lutherani, argumentis. 4. Caput Eccleſiæ, videlicet Romanum Pontificem eſſe legitimum Controverſiarum Fidei Judicem. Itaque in Capite 1. Diſſeram de natura, membris, & proprietatibus veræ Chriſti

Eccleſiæ. In 2. De Notis, quas vera Chriſti Eccleſia habere debet, & Catholici adducunt. In 3. De Notis, quas Lutherani perperam adſtrunt. 4. De Romano Pontifice. Itaque hæc quatuor Capita erunt velut totidem trophæa Catholicæ veritatis contra omnes ejus deſertores & hoſtes, præſertim Lutheranos, quos directè, immediatè, & nominatim aggredi & devincere animus eſt; alios, verò hujus avi Sectarios indirectè, mediatè, & tacitè. Quæ enim contra Lutheranos diſputari continget, pleraque mutato nomine etiam Calvinistas aliòſque ab Eccleſia Romana Apoſtatas op- & expugnabunt, iſque facilè applicari poterunt à rerum perito, eò quòd omnes iſdem ſerè telis & clypeis utantur in pugna Polemica.

CAPUT I.

De Natura, Membris, & Proprietatibus Eccleſiæ.

ARTICULUS I.

Quid ſit Eccleſia, & quanam illius membra?

SUMMARIUM.

1. <i>Quid nominis ſit Eccleſia?</i>	5. <i>Quomodo Sectarij definiant Eccleſiam.</i>
2. <i>Tripliciter accipi ſolet.</i>	6. <i>Antequam ſtatuantur definitio Eccleſiæ legitima,</i>
3. <i>Dividitur in Univerſalem & Particularem &c.</i>	7. <i>Statuitur, etiam peccatores & reprobos inter vera membra Eccleſiæ ſenſendos eſſe.</i>
4. <i>A Sectarijs in Viſibilem & Inviſibilem, ſeu in Externam & Inſeram.</i>	

8. Quod probatur 1. ex scriptura S. ac multipliciter confirmatur.
9. 2. Ex communi & constanti fidelium, & infidelium sensu.
10. 3. Ex ratione.
11. 4. Ad hominem.
12. Quid Al. ersarij reponant.
13. Ponitur definitio Ecclesie.
14. Membra Ecclesie non sunt Gentiles, Judæi, Turcæ, Hæretici aperi, Apostata, & Schismatici non pure tales.
15. Quid sentiendum de Hæreticis ve-

- culis, Excommunicatis, & Catechumenis.
16. Ecclesia merè invisibilis repugnat etiam ex principijs Adversariorum.
 17. Quomodo definitio Ecclesie conveniat etiam synagoga.
 18. Solvitur Objectio ex Scriptura S. desumpta.
 19. Solvitur illius multiplex appendix.
 20. Objectio ex Paribus.
 21. Iterum ex Scriptura.
 22. 23. 24. 25. 26. 27. Occurritur M. Renzio.

Sciendum 1. Nomen Ecclesie derivari à verbo Græco ἐκκλησίαν, quod significat *evoco, extra voco*. Proinde Ecclesia juxta etymologiam suam est evocatio hominum, vel cætus è mundo evocatorum. Et rectè quidem sic appellatur, quia nemo ad Ecclesiam pervenit, nisi evocatus à Deo, & præventus vocatione Divina, quod est primum & ineffabile Dei beneficium, ad veram Religionem ex tot falsis cætribus hominem perducens. Rectè siquidem hic su, ponitur ex alibi demonstratis, quod detur aliqua Religio revelata & grata Deo, eaque unica tantum in Mundo, in qua obtineri possit salus, & felicitas æterna. Vide à pag. 36. & 60. seqq.

Sciendum 2. Nomen Ecclesie tum in Scriptura, tum in communi loquendi usu accipi præcipuè tripliciter. 1. pro loco, ubi convenire solent evocati; quo sensu templa nostra vocamus Ecclesias, & Judith 6. v. 21. di-

citur: *Convocatus est omnis populus, & per totam noctem intra Ecclesiam oraverunt.* 2. Pro casu seu congregacione hominum quacunq; tam fidelium quàm infidelium. Sic Psalmista Psal. 149. v. 1. ait: *Laus ejus in Ecclesia Sanctorum.* Et Psal. 25. v. 5. *Odium Ecclesiam malignantium.* 3. Pro casu fidelium tantum, quæ acceptio huic loco propria est, & recepta inter Doctores tam Orthodoxos quàm Heterodoxos multos, quando tractant de Ecclesia. Atque in hoc sensu locutus est Paulus Rom. 16. v. 16. *Salutant vos omnes Ecclesia Christi,* nimirum Ecclesie Particulares; nam

Sciendum 3. Ecclesiam dividi in Universalem & Particularem. *Universalis* est, quæ complectitur omnes omnino fideles totius Mundi, & constat ex Ecclesijs particularibus. *Particularis* est pars tantum Ecclesie Universalis, & complectitur fideles unius duntaxat provincie, & loci. Ulterius dividitur Ecclesia in Militantem, Par-

guntem, & Triumphantem. *Militans* est cæcis adæm, a iante in cæcis degentium. *Purgans* est cæcis defunctorum iustorum, qui detinentur in Purgatorio ad aliquod tempus. *Triumphans* est cæcis Sanctorum, qui in cælis iam triumphant cum Christo.

4. Sciendum 4. à Lutheranis & Calvinistis Ecclesiam dividi in Ecclesiam Visibilem, & Invisibilem. *Visibilem* vocant cæcum fidelium, in quo etiam hypocritæ & mali continentur præter veros Fideles, Sanctos, & Electos, qui soli verè & propriè sunt membra Ecclesie; mali autem (juxta Calvinistas reprobi) & hypocritæ juxta ipsos non sunt vera membra Ecclesie, sed tantùm impropiè, eò quòd vera fide interna, sanctitate, & electione destituti sint, quamvis exteriùs eandem cum Sanctis & Electis fidem profiteantur, iisdemque Sacramentis utantur: propter quam externam societatem eos ad Ecclesiam visibilem tantùm pertinere dicunt. *Invisibilem* appellant cæcum verè fidelium, seu Sanctorum, & verè credentium (nam juxta Lutheranos, qui verè credunt, hoc ipso sunt sancti & iusti, scilicet iustitiâ Christi sibi imputatâ) si ve electorum, qui scilicet per fidem internam specialem apprehendunt iustitiam Christi, spiritualiter regenerantur, Spiritu DEI aguntur, & vinculo Spiritus ac interna societate colligantur, qui proinde, cum soli DEO sint noti, à Mundo verò conspici nequeant, Ecclesiam Christi invisibilem constituunt, & dilectam ejus Sponsam, utpote in qua nullus est nisi sanctus & electus. Porro Ecclesiam visibilem vocant etiam

Ecclesiam Externam, & Ecclesiam Peccatorum; Invisibilem verò vocant etiam Internam, & Ecclesiam Electorum. Nomine autem *Electorum* non intelligunt Lutheranii illos, qui absoluto DEI decreto sunt electi seu prædestinati (quod Calvinistæ aiunt) sed verè credentes, interna regeneratione præditos, & fræna non laxantes peccatis, hoc est, Sanctos. Videatur Joan. Gerardus in Academ. Jenensi Professor, & serè præcipuus ex DD. Lutheranis, quem passim modò sequuntur, in LL. Theol. tit. de Ecclesia n. 15. n. 50. & alibi sæpius. Quàm mala autem & coacta sit hæc divisio Protestantium (ex dira enim necessitate eam excogitarunt, ne ostendere debeant, uoi fuerit vera Christi Ecclesia per mille & amplius annos ante Lutherum) patebit ex dicendis tum in hoc, tum in 3. articulo, ex quibus constabit, etiam malos, peccatores, & reprobos esse vera Ecclesie membra & propriè dicta, neque possibilem esse Ecclesiam Christi mere invisibilem, quæ externa fidei professione, sensibili Verbi Divini prædicatione, & visibili Sacramentorum participatione penitus destituta sit, & Mundo incognita. Præter tamen

Sciendum 5. A. Lutheranis & Calvinistis conformiter suæ divisioni sequentem in modum definiri Ecclesiam. Gerardus loc. cit. n. 79. sic ait: *Definimus Ecclesiam, quòd sit Cæcus hominum doctrinam Divinam profitentium, & Sacramentis divinis institutis utentium, in quo Casu sunt sancti, hoc est, verè credentes & electi, quæ sunt vera & viva Ecclesia membra, quæ*

quibus in hac vita mixti sunt non
 deus, sed tamen in doctrina consen-
 tientes, qui ad externam duntaxat
 Ecclesiam societatem pertinent. Con-
 fessio Augustana art. 7. ita definit: Est
 congregatio Sanctorum (Germanica
 editio sic habet: Ein Versammlung
 aller Glaubigen / non sine fraude
 Compilatorum, qui in Germanico no-
 luerunt Ecclesiam vocare ein Ver-
 sammlung der Heiligen / utique ne
 offenderent inasuetas novæ definitioni
 aures Germanorum) in qua Evangelium
 pure docetur, & recte administran-
 tur Sacramenta. Art. vero 8. addit:
 Quod in hac vita congregationi San-
 ctorum, & verè credentium multi hy-
 poerita & mali admixti sint. Fere
 eodem modo Ecclesiam describunt
 Calvinistæ in sua Confessione Gallica
 art. 27. apud Masenium in Conclusio-
 ne Meditata Concordiæ c. 2. Est *Carus*
fideliū, qui in Verbo DEI sequendo,
& pura Religione colenda consentiunt
&c. minime tamen inficiamur, quin
huic huiusmodi hypocrita & reprobi multi sint
permixti. Illi tamen mali & reprobi,
 quos dicunt admixtos esse Ecclesie, jux-
 ta Lutheranos & Calvinistas non sunt
 vera membra Ecclesie, sed solum se-
 cundum externam societatem, ut lo-
 quitur Apologia Aug. Conf. hoc est,
 secundum externam professionem Ver-
 bi, & Sacramentorum usum. Aliam
 adhuc definitionem (Ecclesie nimirum
 Visibilis) asserunt Lutherani in Catechesi
 Lutheri ex Dieterico apud cit. Masen-
 nium, dum dicunt: *Ecclesia est Carus*
hominum vocatorum visibilis ample-
ctentium Verbum DEI, & recte usen-

tium Sacramentis. In hac defini-
 tione Ecclesie includunt omnes, qui
 externis profitentur eandem fidem, &
 iisdem utuntur sacramentis, in prio-
 re excludunt: quidni ergo dicamus,
 eos admittere duas Ecclesias realiter
 distinctas, quarum una sit Invisibilis
 Sanctorum, & formaliter excludat
 improbos, altera Visibilis sit, & eos
 includat! Quod tamen nullatenus pati
 volunt, sed aperte protestatur contra
 Gerardus n. 51. dicens: *Nequaquam*
statuimus duas Ecclesias. unam ve-
ram & internam, alteram nomina-
lem & externam, sed dicimus, Ec-
clesiam unam eandemque, totum sci-
litter Catum Vocatorum, dupliciter
considerari, scilicet respectu vocatio-
nis & externa societatis in fidei pro-
fessione &c. & respectu interioris re-
generationis & interna societatis in
vinculo Spiritus consensentis. Similia
 habet Lomerus in *sermone* Bamer p.
 141. ubi ait, quod Ecclesia visibilis
 & invisibilis non tam sint duæ Ecce-
 sie, quam diversæ considerationes &
 status ejusdem Ecclesie.

Sciendum 6. Longè melius à nobis
 poni definitionem Ecclesie, postquam
 prius confiterit, utrum improbi, pec-
 catores (reprobi) & non iusti, sint ve-
 ra & proprie dicta membra Ecclesie,
 etiam si careant internis virtutibus fidu-
 ciæ in meritis Christi, charitatis &c. mo-
 do externis profiteantur veram fidem,
 sint baptizati seu renati, & iisdem Sa-
 cramentis utantur cum veris fidelibus,
 debitamque obedientiam præstent Ca-
 piti & Pastori visibili. Quo obstacu-
 lo, quod hic nequiter ponunt Prote-
 stan-

stantes ad complanandam viam Ecclesie suae Invisibili, remoto longè facilius erit accuratam Ecclesie definitionem ponere, & inde etiam colligere, quid sentiendum de Hæreticis tum apertis tum occultis, de Schismaticis, Excommunicatis, & Catechumenis, utrum sint membra Ecclesie, nec ne. Quippe de his, quia nihil adhuc ab Ecclesia decisum est, litigatur etiam inter Catholicos. De illis verò, nimirum de improbis & reprobis, quòd possint esse vera & propriè dicta membra Ecclesie (licet non sint membra viva, vitæ charitate perfectâ) est fidei doctrina, cum qua

7. Dico 1. Etiam peccatores, injusti, improbi, & reprobi sunt vera membra Ecclesie, modò non habeant peccatum infidelitatis. Pro majori intelligentia nostræ assertionis noto ex S. August. & alijs Ecclesie Patribus, atque Doctoribus, ex Bellarm. inò & ex Gerardo Lutherano in LL. Theol. de Ecclesia c. 6. n. 53. quòd Ecclesia sit *corpus vivum*, in quo est quasi anima & corpus; nimirum externa fidei professio & sensibilis usus Sacramentorum sunt quasi corpus, virtutes autem internæ, fides, spes, charitas, aliæque dona supernaturalia sunt quasi anima. Et sicut in corpore vivo aliqua membra magis, aliqua minùs participant vitam, & operationes vitales vel nullas, vel imperfectas exercent, uti ossa, medulla, unguis, capilli, & juxta probabilem sententiam Philosophorum etiam sanguis, qui, quamvis fortè vivat, nullas tamen elicit operationes vitales; quæ tamen imperfecta mem-

bra & partes corporis humani nihilominus sunt vera & propriè dicta membra ac partes, licet minùs participant de vita. Ita etiam in corpore vivo Ecclesie contingit, ut aliqua membra plus vitæ spiritualis participant, & nobiliores operationes spiritus eliciant, utpote vitam perfectam charitatis habentia; aliqua verò minus participant, & vel nullas vel non nisi tenues operationes sanctas eliciant, nimirum solius fidei, dum recipiunt ab Ecclesia & profitentur doctrinam Christianam, in fide proficiunt, & filios etiam spirituales per prædicationem veræ doctrinæ generant. In his itaque membris (secundum charitatem mortuis & aridis) invenitur tamen adhuc aliqua vita, licet non tam perfecta, uti est in Justis, Sanctis, & charitate instructis, invenitur tamen vita fidei & operationes ejus. Rursum sicut in corpore vivo v. g. in homine aliqua membra ac partes necessariò sunt visibiles & externæ, uti caput, oculi, aures &c. aliæ autem partes sunt internæ & non visibiles, uti anima, cor, hepâr, spiritus vitales &c. Ita ubi est vera Ecclesia, seu cætus fidelium, debent in eo aliquæ partes necessariò esse externæ & visibiles, uti est prædicationis Verbi Divini & professio fidei externa, item sensibilis perceptio ac distributio Sacramentorum: aliæ autem debent esse internæ & non visibiles Mundo, ut ipsa vera fides, quæ est actus intellectus, spes, charitas, & aliæ virtutes. Quæ tamen virtutes internæ (excepta fortè fide, cum certum non sit, an non hæretici solùm interni sint membra Ecclesie) non necessariò insune

omnibus & singulis Ecclesie membris ac partibus; sicut cor, hepar, spiritus vitales &c. non necessario insunt omnibus & singulis membris ac partibus corporis vivi v. g. hominis. Peccatores igitur, injusti, & improbi non desinunt esse vera & proprie dicta membra ac partes Ecclesie, licet non sint membra tam nobilia & perfecta, qualia sunt Sancti & Iusti. Premissa & bene notata hac explicatione & paritate

Probat ut assertio 1. ex S. Scriptura, in qua, fatentibus etiam Adversariis, nominatim Gerardo n. 32. & alibi, consequenter etiam Lomero, qui id satis supponit in der Rettung seines Bruders Gemähl p. 31. In qua, inquam, Ecclesia Christi comparatur 1. *area*. Mat. 3. v. 12. in qua congregantur triticum & palea. 2. *sagens* & *reti*. Mat. 13. v. 47. pisces bonos & malos concludenti. 3. *agro* ibid. v. 24. in quo bonum quidem seminatur semen, sed ab inimico superfeminantur Zizania. 4. *decem Virgibus*, Mat. 25. v. 1. quarum quinque prudentes & quinque fatue. 5. *magne domui* 2. Tim. 2. in qua sunt non solum vasa aurea & argentea, sed & lignea & fictilia: quædam in honorem, quædam in contumeliam. 6. *corpori* Rom. 12. v. 4. quod habet multa membra, quæ tamen non eundem actum habent, sed diversas operationes. Hæc testimonia Scripturæ tam sunt luculenta, ut nemo refragari possit nisi pervicax. Adhibe hic comparatione deductam n. 7. cum corpore vivo.

Confirmatur 1. Ecclesia Christi etiam comparatur *Civitati* Mat. 5. atqui in Civitate sunt boni & mali cives;

R. P. Pichler Theol. Polemica.

nec ille, qui officium boni civis non facit, eo ipso desinit esse civis, & jure Civitatis privatus est (quamvis malus sit civis) nisi aperte deficiat, vel per sententiam ejiciatur. 2. *Arca Noë* Gen. 6. & 7. in qua omnis generis animalia continebantur, munda & immunda. 3. *Corpori*, 1. Cor. 12. in quo varia membra varias habent gratias & Charismata, & quidem aliqua tantum fidei: *alteri fides in eodem spiritu*.

Confirmatur 2. Gratis requiritur plus ad verum fidelem, quam Paulus requisivit Gal. 3. v. 26. dicens: *Omnes enim Filij DEI estis per fidem, que est in Christo JESU. Quisunque enim in Christo baptizatus estis, Christum induistis*. Et 1. Cor. 12. *Omnes nos in unum corpus baptizati sumus*. Qui igitur Christum profiteretur per fidem, & baptizatus est, Christi Corporis membrum & fidelis efficitur. Quamquam alibi requiratur etiam Charitas, sine qua nec Baptismus nec fides sufficit, ad salutem, & ut aliquis sit *dilectus* Filius Dei. Ad hoc autem, ut aliquis simpliciter dicatur Filius Dei, aut Christum induisse, non requiritur justitia, Charitas, & Sanctitas; cum utique non omnes Galatæ fuerint sancti, quamquam omnes dicantur Filij Dei, & Christum indui.

Confirmatur 3. Ex Corinthijs unus in talem fornicationem lapsus est, ut etiam haberet uxorem patris 1. Cor. 5. & tamen fuit adhuc membrum Ecclesie, quia Apostolus eum iussit expelli per excommunicationem, dicens: *Ut collatur de medio vestrum* v. 2. *Cum ejusmodi nec cibum sumere. quid enim*

S

animi mibi de ijs, qui foris sunt, judicare? v. 22. ergo gravissimi peccatores, modò non sint excommunicati & exclusi à cætu fidelium, sunt adhuc membra veræ Ecclesiæ. Sic pariter in antiqua Lege erant gravissimi peccatores, & tamen non legimus, quòd à Moysè, Samuele, & alijs Prophetis ac Justis fuerint separati à populo fidei, & exclusi à Templo, Altari, Sacrificio, & ijs rebus, quæ spectant ad Religionem.

Confirmatur 4. D. Petrus præcipit obedire Præpositis, etiam malis & dycolis 1. Petri 2. v. 18. Et Christi iussit servare & facere, quacunque dixerint, Mat. 23. v. 3. Atqui non decet, ut vera Ecclesiæ membra obediant ijs, qui non sunt de Ecclesiâ: ergo Præpositi mali sunt de Ecclesiâ. Et quis dicat, quòd Prelati Ecclesiæ, si peccent, uti in tanta infirmitate primum est, statim desinant esse in Ecclesiâ, & sic desinant esse Prelati Ecclesiæ, consequenter nemo sit obligatus ad ijs parendum? Quanta hæc foret confusio in Ecclesiâ Christi! quam Christus utique velle non potuit.

9. Probatur 2. ex communi atque constanti sensu fidelium, qui à temporibus Apostolorum usque ad nostra semper habuerunt pro fidelibus & veris Ecclesiæ membris illos omnes, qui fuerunt baptizati, nullique adhaerebant sectæ & novitati, nullo habito discrimine inter bonos & malos. Atque congregatio ex his utrisque sine discrimine ad sanctitatem, quæ exterius cognosci non potest, non solum ab ipsis Christianis censebatur esse Ecclesiâ Christi, verum etiam à non Christia-

nis & persecutoribus Ecclesiæ, qui eos duntaxat persequuntur, qui baptizati profitebantur Christum & doctrinam Catholicæ fidei, non attendentes an boni vel mali essent. Id quod hodie experimur à Sectarijs, qui nos Catholicos odisse solent propter solam fidem diversam, nec curant, an moribus boni vel mali simus.

Confirmatur ex PP. sensu, ex quibus brevitate causâ solummodo duos producam, S. Hieronymum, & S. Augustinum, qui etiam apud prudentiores Adversarios in magna sunt auctoritate. S. Hieron. in c. 1. ep. ad Eph. pronuntiat: *Omnes Sancti fideles, non omnes fideles sancti.* Cùm verò Bellarminus putet, Commentaria illa in omnes Epistolas S. Pauli non esse S. Hieronymi, quamvis inter illius opera tom. 8. reperiantur, subjungo alium textum ejusdem sancti Doctoris, quem habet in commentario certo & indubitato in idem Caput 1. ad Eph. in ro. 6. ubi sic in eundem sensum commentatur: *sunt quippe plures fideles, sed non in Christo Jesu. Quo modo enim caput plurima sibi habet membra subjecta, è quibus sunt nonnulla vitiosa & debilia; ita & Dominus noster Jesus Christus, cùm sit caput Ecclesiæ, habet membra eos omnes, qui in Ecclesiâ congregantur, tam sanctos videlicet quam peccatores sed sanctos voluntate, peccatores verò sibi necessitate subjectos. Atque ita fit, ut etiam inimici subjecti sint pedibus ejus.* Et in Dial. advers. Luciferian. *Arca Noë Ecclesiâ typus fuit &c. ut in illa omnium animalium genera, ita & in hæc*

hae universarum & gentium & morum homines sunt &c. iusti & peccatores, id est, vasa aurea & argentea, lignea & fictilia. S. Augustinus vero tract. 6. in Joan. circa medium ita docet: Nos fatemur, in Ecclesia Catholica & bonos & malos esse, sed tanquam grana & paleas. Quid clarius in rem nostram & terminis magis expressivis dici possit, non video. Dein in Brevic. Collationis cum Donatistis collat. tert. dici c. 8. & 9. sic narrat, & simul mentem suam explicat: Donatista (sicut nunc Lutherani faciunt) prolatis multis testimonijs Divinarum Scripturarum, quod Ecclesia DEI non cum malorum hominum commixtione futura praedicta sit, ostendere tentaverunt. Tamen postea, cum ad Evangelicam similitudinem venissent, quam Catholici in mandato suo posuerant, de retibus in mare missis, quibus congregari dixit Dominus omnia generapiscium, & bonos & malos in littore, hoc est, in fine saeculi separari: etiam ipsi fassi sunt, in Ecclesia esse permixtos saltem occultos malos. Et infra: Ipse (Cyprianus sic intellexit, sic scripsit, quemadmodum ea Catholici in suo Mandato posuerunt: quod & dominus Judam ad exemplum malorum in Ecclesia tolerandorum perculerit; & Paulus eos, qui Christum per invidiam annuntiabant, non extra sed intra Ecclesiam sustinuerit. Rursus: sic ostendentes (Catholici) Divina testimonia consonare, uti & illa, quibus commendaretur Ecclesia cum malorum commixtione, hoc tempus ejus significarent, qualis est in presenti saeculo, & illa testimonia, quibus com-

mendatur, non habere commixtos malos, illud ejus tempus significarent, qualis in aeternum venturo saeculo futura est: sicut nunc mortalis est, id est, ex mortalibus hominibus constat, tunc autem immortalis erit, quando in ea nemo morietur. Denique l. 4. contra Cresconium Grammaticum (ut alios quam plurimos textus praeferam) c. 59. sic ait: frumenta sola in horrea recondentur, nunc Ecclesia tanquam area cum palea trituratur. Hoc est, quod vos urget ac premit, & nisi corrigamini, exstinguit. Capite vobis hoc o Lutherani & Calvinista!

Probatum 3. ex ratione. Si solum iusti & electi sunt in Ecclesia, tunc dantur duae Ecclesiae Christi omnino diversae, quarum una sit vera & invisibilis, altera apparens tantum & visibilis, consistens in malis, hypocritis, & non electis: sed hoc est contra Scripturam, Symbolum Apostolorum, Concilia, Patres &c. qui tantum loquuntur de una Christi Ecclesia in terris adhuc militante, imò & contra Adversarios, uti vidimus sciendo 5. ergo. M. P. Vel Ecclesia invisibilis, constans ex meris Justis & Sanctis, est tota Christi Ecclesia, vel tantum pars? Si tota: admittitur duplex Christi Ecclesia, quia praeter hanc datur alia, quam vocant visibilem Ecclesiam, complectens simul peccatores, injustos, hypocritas, ceteri illi, in quo existunt iusti & sancti fidem internam exterius profitentes, sociatos, & immixtos, quam Ecclesiam honorant etiam titulo Ecclesia Christi, quantumvis peccatores

cores simul cum sanctis complexam, compulsi à Scriptura, quæ Ecclesiam Christi comparat aræ congreganti triticum & paleas &c. Imò admittunt specialem definitionem Ecclesiæ visibilis, ut constat ex n. 5. Si verò dicant, quòd Ecclesia invisibilis Sanctorum sit tantum pars Ecclesiæ Christi, habemus intentum; altera enim pars erit Ecclesia visibilis, constans ex justis & peccatoribus eandem fidem profitentibus; & sic tam peccatores quam sancti erunt partes, seu membra Ecclesiæ constitutiva.

Confirmatur. Si soli boni & justus sunt in & de Ecclesia, sequitur 1. Neminem posse scire, ubi & quænam sit vera Christi Ecclesia; quia nemo scire potest certò, ubi & quinam determinatè sint revera boni, justus, & sancti. Sequitur 2. Frustra Christum instituisse Pœnitentiam, quia instituit pro ijs, qui sunt membra Ecclesiæ: nemo autem juxta Adversarios est Ecclesiæ membrum, nisi sit justus & sanctus: hujusmodi autem non opus habent pœnitentiã.

2. Probatur 4. ad hominem. Si soli Justus & Sancti sunt vera membra Ecclesiæ Christi, tunc nullus Lutheranus est in & de Ecclesia Christi, seu verum membrum: sed Consequens admittere renuent Lutherani: ergo nec Antecedens debent admittere. M. P. Nullus Lutheranus est justus & sanctus: ergo. A. P. Juxta Lutheranorum principia, quæ refert & sequitur etiam M. Lomer Præco Augustanus in seiner fortgesetzten Abfertigung p. 19. 20. 123. 125. 126. 230. 265. 288.

406. Item 217. 429. 430. omnes, etiam Renati, sunt peccatores, tum propter peccatum originale, quod semper manet, tum propter actualia, quæ committuntur constanter etiam ab infantibus, fatuis, dormientibus, per motus concupiscentiæ etiam involuntarios, & indeliberatos, item per omnia opera etiam pia, quia juxta ipsos, sunt semper peccaminosa, & si DEUS secundum negotem ea judicare velit, æternò supplicio inferni digna; cum mandata DEI perfecte observari non possint, & negatio hujus perfecte observationis, quam DEUS exigit in se diligendo, & in vitandis concupiscentiæ motibus, sit ex se peccatum mortale; nam juxta Lutheranos omnia peccata sunt ex natura sua mortifera, & æternò gehennæ supplicio digna, etiamsi homo careat libertate arbitrij ad faciendum actum bonum spiritualem, & ad vitandum malum. Cum igitur juxta hanc doctrinam Lutheranorum omnes homines sint peccatores, injusti, æterna damnatione digni, quia semper peccant; quod etiam ex Scriptura probare volunt, quæ dicit: *in multis offendimus omnes.* Jac. 3. v. 2. *Septies enim cædet justus.* Prov. 24. 16. *Si dixerimus, quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus.* 1. Jo. 1. v. 8. Et quis est ex Lutheranis, qui utpote cupiditatibus carnalibus & terrenis implicatus, non quotidie imò singulis ferè momentis peccet cogitationibus vanis, carnalibus, invidis, vindicativis &c. verbis otiosis, scurrilibus, charitatem proximi ledentibus &c. sensuum oblectamentis, torpore in servitio & dilectio.

tionē DEI &c. ? Cū igitur, inquam, omnes Lutherani sint peccatores, & quidem inferno digni juxta propria dogmata; nullus ex eis erit verum membrum Ecclesiæ Christi, & consequenter nullus salvandus.

12. Dices 1. quamvis omnes sint peccatores, non tamen omnes sunt injusti, impij &c. præcisè peccatores sunt & dici possunt omnes, quia omnes habent peccatum, illud tamen non omnes permittunt regnare in suo mortali corpore; e contra qui faciunt peccatum, & iniquitatem operantur (nimirum deliberatè & deditâ operâ) illi peccatum in se regnare sinunt, & ideo sunt impij, injusti &c. Isti non sunt de Ecclesiâ, quamvis sint illi, qui præcisè habent peccatum. R. habere peccatum (nondum pœnitentiâ deletum & sublatum) constituit animam æquè peccatricem & injustam, ac operari & facere peccatum: nec aliter differunt, quàm quod in uno casu peccatum actu committatur, in altero autem jam sit antea commissum: utique dormiens post commissum peccatum furti vel adulterij manet injustus, impius &c. etsi actu non suretur &c. modo prius per pœnitentiâ non deleverit istud peccatum: juxta Adversarios autem nunquam deletur vel tollitur ullum peccatum per pœnitentiâ, sed tantum tegitur: ergo semper adest peccatum & iniquitas, quæ non potest non displicere Deo, ubicunque est, nec esse ignota: nunquid odio est Deo impius & impietas ejus? Sap. 14. Deinde nunquam non operantur peccatum Lutherani, si non committendo

aliquid contra legem Dei; & ex passione concupiscentiæ, saltem omittendo, ad quod obligat Lex æterna. At non liberè & deliberatè, replicabis. Datur ergo libertas ad peccandum? ergo etiam ad non peccandum (quod alibi totis viribus negatis) nam liberè & deliberatè peccare est ita peccare, ut aliquis posset non peccare.

Dices 2. Lutheranos justificari & resurgere à peccatis per fidem in Christum. Sed contra est 1. Quia non possunt credere, ut oportet, in Christum, utpote carentes libero arbitrio in rebus spiritualibus internis. Lomer p. 217. DEUS autem non remittit peccatum, nec justificationem operatur in homine, nisi homo se prius convertat ad DEUM per pœnitentiâ juxta illud: *Convertimini ad me, & convertar ad vos.* Zach. 1. v. 3. *Si conversi egerint pœnitentiâ, propitiave peccato populi tui.* 2. Paral. 6. v. 24. 25. 2. Quia non possunt amare DEUM, ut oportet, ex eadem ratione: fides autem sine charitate nihil prodest. 1. Cor. 13. v. 2. 3. *Et fides sine operibus mortua est.* Jac. 2. v. 29. Item nunquam potest amari DEUS, quantum amari se præcipit, juxta Lutheranos, & sic in omni dilectione peccant; quomodo ergo per & cum actu peccaminolo ex peccatoribus fient justii? 3. Quia sine pœnitentiâ non dimittitur peccatum, nec homo peccator sine illa fit justus: *Nisi pœnitentiâ habueritis, omnes similiter peribitis.* Luc. 13. v. 3. 5. Atqui in sola fide non consistit pœnitentiâ, quæ essentialiter involvit dolorem & detestationem peccati. 4.

Quia etiam si per solum fidem (quod tamen est impossibile juxta presens Dei Decretum) resurgerent, mox iterum relaberentur, & sic raris essent vera Ecclesiae membra, & quamvis per unum vel alterum momentum essent, mox iterum desinerent, & extra Ecclesiam morerentur, aeterna damnatione digni serè semper, nisi morerentur cum actu fidei, seu in ipso actu fidei.

Advertere hic placet consensionem, quae Lutheranis hac in parte intercedit cum Novatianis & Donatistis, pridem ab Ecclesia damnatis, quos & ipsi Lutherani pro Haereticis habent. *Novatiani*, ut tradit Bellarm. l. 3. de Eccl. Milit. c. 2. in suo coetu omnes peccatores retinebant ijs exceptis, qui lapsi fuissent circa fidem: at qui Lutherani idem faciunt, dum docent, nullum peccatum excludere ab Ecclesia, nisi peccatum infidelitatis, eo quod omne peccatum deliberatè admissum tollat fidem; caetera autem peccata *infirmittatis*, ut vocant, nihil obesse. Dein *Donatista* iisdem argumentis impugnabant Catholicos, ut patet ex breviculo collationis cum Donatistis collat. tert. dici apud S. August. quibus hodie Catholicos impugnant Lutherani. Vid. n. 10.

13. Dico 2. Ecclesia Christi rectè definiti potest hoc modo: *est Cetus vocatorum ad justitiam & salutem acquirendam per puram Verbi predicationem & fidem, legitimèque Sacramentorum usum, sub regimine Pastorum à Christo institutorum.* Ita P. Vitus Erbmann in suis Trophæis Troph. 1. juxta mentem & communem sensum Theologorum Catholicorum.

Quippe ipsa & in essentialibus convenit haec definitio cum Bellarmini, qui sic definit: *Est Cetus omnium ejusdem Christianae fidei professione, ac eorundem Sacramentorum Communionem colligatus sub regimine unius Christi in terris Vicarij, seu Romani Pontificis.* Item eum definitione, quam tradunt DD. à Wallenburch de Unit. Eccl. l. 1. cap. 1. *Est Congregatio hominum à Deo per Evangelicam doctrinam convocatorum, veram fidem Christianam sub legitimorum Pastorum regimine profitentium.* Idem exprimere volunt alij paucioribus verbis, dicentes: *Est Congregatio omnium Christi fidelium: Cetus fidelium &c.* In Scripturis autem appellatur Corpus Christi, Sponsa Christi, Regnum caelorum, Civitas Dei, Domus Dei, Vineam Domini, Amica Christi, Hortus conclusus, Paradisus, Arca Noë, Ager, Granum synapis, Tacfarus, Sagena &c.

Colliges nunc ex dictis 1. Vera Ecclesiae membra esse omnes & solos, qui pura fidei professione ac debito Sacramentorum usu sub uno Pastore visibili, Christi vicario, Romano Pontifice non solum Deo, sed & hominibus innorescunt, sive deinde sint sancti & justii, sive peccatores aut reprobi. Econtra Ecclesiae membra non esse, qui non profitentur purè & integrè fidem Christi, nec Sacramento Baptismi initiati sunt, nec alijs Sacramentis à Christo institutis utuntur, nec Christi Vicarium, Universalem Pastorem, qui est Romanus Pontifex, agnoscunt, nec obediunt eidem. Unde membra Ecclesiae

certò non sunt infideles omnes, seu non baptizati, uti *Gentiles, Judaei, Turcae.* Item *Heretici, saltem aperti, Apostatae, & Schismatici* non purè tales, sed qui simul, ut ordinariè fit, habent errorem in fide cum pertinacia. Si verò sint purè *Schismatici*, hoc est, præcisè inobedientes legitimo Pastori citra errorem in aliquo fidei articulo, probabilius sunt membra Ecclesiae, sicut civis inobediens suo Magistratui manet adhuc civis.

15. Quid autem sentiendum de Hereticis occultis, Excommunicatis, & Catechumenis, variant Doctores, etiam Catholici. *Hereticos occultos* simpliciter excludit Turcremata & alij apud Tannerum, non excludit Bellarminus & alij, utriusque non sine probabili ratione. Fortè sic conciliantur: Heretici occultis apparenter & in foro externo sunt in Ecclesia, realiter & in foro conscientiae sunt extra. Id certum est, quòd Praelati, si sint occultis heretici, retineant suam jurisdictionem in bonum Ecclesiae; non enim in moralibus necesse est, ut ille, qui caput est (praesertim si non sit sermo de supremo Capite) sit etiam membrum, & qui praest, etiam fidem interiùs habeat; nam similitudo Capitis respectu Ecclesiae non procedit in omnibus, sed solum quoad dignitatem, potestatem, & praeminentiam. Neque Christus fuit membrum Ecclesiae, nec fidem habere potuit, & tamen fuit Caput Ecclesiae olim visibile, nunc invisibile. *Excommunicati*, si non habeant errorem in fide, probabiliter sunt membra Ecclesiae ab-

solute, licet secundum quid, nempe secundum communionem cum fidelibus in bonis operibus & Sacramentorum participatione, sint ad tempus, donec resipiscant, relecti; excommunicatio enim est poena Medicinalis: sicut autem medicina corporalis non remouet membrum à corpore omnino, sed affligit, ut sanet; ita hæc medicina spiritalis. *Catechumeni* denique, qui quidem iam profitentur fidem Christi, nondum tamen baptizati sint, sed Baptismum adhuc desiderant, possunt dici esse membra Ecclesiae in voto, & secundum quid, non tamen actu, absolute, & complete.

Colliges 2. Quid sentiendum de definitionibus Ecclesiae, & de visionibus ejusdem in visibilem & invisibilem, quas supra adduximus ex Lutherano- rum & Calvinistarum libris Symbolicis & Doctoribus. Quippe Ecclesia non solum complectitur Sanctos & Electos, sed etiam vocatos tantum, peccatores, improbos, & reprobos, si veram fidem retineant & profiteantur &c. Ecclesia autem invisibilis soli DEO cognita implicat, cum essentialiter requiratur fidei professio & Sacramentorum sensibilis usus, ac agnitio visibilis Christi Vicarij, quem suae Ecclesiae Christus constituit; cum ejus Ecclesia sit Regnum, Domus, Navis, Civitas &c. sed illa non sunt bene constituta sine Rectore, Patrefamilias, Navarcho, Governatore &c.

Colliges 3. Nostram Ecclesiae definitionem etiam convenire Ecclesiae Veteris Testamenti, seu Synagoga, quae proinde essentialiter non differt ab Ecclesia Christi, sed tantum accidentaliter,

ter, quia tunc in venturum, nunc vero in presentem creditur Christum Mundi Messiam, & presente figurato celsarunt figura; quia omnia, quae nunc creduntur, jam tum credita sunt implicite & generaliter, licet non distincte & explicitè, utpote nondum ita distinctè revelata. Propter majorem hanc Divinorum Mysteriorum revelationem & lucem Evangelicam, propter pauciora & nobiliora praecepta, propter abundantiores gratias, quas habemus

ex praesentia Christi, propter efficaciora & sanctiora Sacramenta clarior, facilius, nobilior, estimabilior, & sanctior est Ecclesia Christi, quam Ecclesia Judaica, quae propterea communiter non Ecclesia, sed Synagoga appellari consuevit; eum Synagoga significet *Congregationem* tantum, quae ex se hominibus & bestiis congruere potest, Ecclesia autem significet *Evocationem*, evocari autem solis hominibus proprium sit, ut notat Bellarminus.

Solvuntur Objectiones.

18. **O**B. 1. Ecclesia in Scripturis & Symbolis dicitur *sancta, tota pulchra, non habens maculam & rugam, redempta à Christo, vivificata, acta à Spiritu S. &c.* Sed haec praedicata honorifica non possunt convenire toti multitudini Christianam fidem profitenti, sed solum justis, sanctis, & electis: ergo Ecclesia non est congregatio omnium, tam peccatorum, quam sanctorum & justorum, sed solummodo sanctorum.

R. 1. N. m. vel dist. Non possunt convenire toti multitudini denominative sumptae. N. m. formaliter sumptae, ita ut singulis membris seorsum conveniant. C. m. Etiam si haec praedicata tantum aliquibus & principis membris Ecclesiae conveniant formaliter & inhaesive, tamen rectè dicuntur de tota Ecclesia: Sic totus exercitus rectè denominatur & dicitur gloriosus, victoriosus, fortis, licet in eo sint multi ignavi, imbelles, & ingens lixarum grex: Sic

totum regnum rectè denominatur & dicitur opulentum, licet multos habeat paupertate pressos: Sic tota civitas rectè denominatur optimè ordinata, prudens, laboriosa, negotiosa &c. licet in ea sint mali, turbulenti, pigri &c. scilicet denominatio sit vel à potiore numero, vel à praesentia praecipuorum membrorum. Sancti autem & justi sunt praecipua Ecclesiae membra. R. 2. Dist. aliter m. haec praedicata (esse *sanctam, totam pulchram* &c.) non conveniunt Ecclesiae ratione singulorum membrorum. C. m. Ratione quorundam. N. m. Dein conveniunt ipsi ratione Auctoris, doctrinae, finis, mediolorum, praecceptorum, Sacramentorum, quae omnia ex toto sancta sunt, immaculata, pulchra, & sine ruga. R. 3. Hoc argumento posse optimè pro se uti, siquid valeat. 1. Pelagianos & Anabaptistas, juxta quos Ecclesia est *Congregatio perfectorum*. 2. Calvinistas, juxta quos Ecclesia est *Congregatio sanctorum*

Præ-

Predestinatorum, seu absoluto DEI decreto electorum; quod Lutherani nec volunt nec possunt admittere. 3. Novatianos & Donatistas juxta dicta n. 12.

19. Ob. 2. Ecclesia est Corpus Christi mysticum: ergo sicut ad verum membrum corporis humani requiritur, ut animetur & regatur à spiritu, ita etiam ad verum membrum Ecclesie requiritur, ut animetur à Spiritu S. & vivum sit vera fide & sanctitate. 2. Una & eadem manus non potest esse membrum duorum corporum: ergo neque idem homo potest esse membrum Christi Corporis propter fidem, & diaboli propter improbos mores. 3. Ecclesia est edificata super petram: sed impij non sunt edificati super petram, sed super arenam. 4. Non habebit DEUM Patrem, qui Ecclesiam non habet Matrem: ergo vice versa non habebit Ecclesiam Matrem, qui DEUM non habet Patrem: sed impij DEUM non habent Patrem. 5. *Qui Spiritum Christi non habet, hic non est ejus.* Rom. 8. Sed impij non habeant Spiritum Christi, scilicet Spiritum charitatis &c. ergo.

R. ad 1. Sicut in corpore physico humano aliqua partes habent vitam perfectam, uti cerebrum, alia minus perfectam, uti caro, alia adhuc imperfectiorem, uti ossa, ungues, capilli, & alia probabiliter nullam, uti sanguis & reliqui tres humores, quæ tamen omnia nihilominus membra vera & partes integrantes sunt humani corporis: ita etiam aliqui fideles habent vitam valde perfectam, nimirum eximia charitatis in DEUM & homines, alij minus perfectam, nimirum gratia sanctificantis sal-

R. P. Pichler Theol. Polemica,

tem, vi cuius sunt justii, alij nimirum peccatores imperfectam, nempe fidei tantum, & externam illius professionem; & per hanc vitam recipiunt alimenta doctrinae Christianæ, in fide possunt proficere, & alios etiam fideles generare; nam & per hæc membra potest operari Spiritus S. tanquam per instrumenta utilia, licet aliquo modo, nimirum quoad charitatem & gratiam, mortua sint. Ad 2. D. A. non potest esse membrum duorum corporum Physicum. C. A. Morale. N. A. alias Job non potuisset dicere: *Oculus fui cæcus, & pes claudus.* Job. 29. v. 15. Sic idem homo potest esse membrum duarum communitatum, Congregationum &c. Ad 3. D. m. Sed impij non sunt edificati super petram, ratione morum C. m. Ratione fidei N. m. Ad 4. ex varijs titulis potest aliquis dici filius, & inter hos est etiam titulus doctrinae: ergo qui veram fidei doctrinam profitentur, sunt filij Patris æterni, licet sint peccatores, & non sint filij dilecti quoad mores. Ad 5. Impij, si verè credant & fidem profiteantur, habent Spiritum Christi aliquo modo, & aliquam vitam, licet non habeant vitam perfectam, & Spiritum charitatis.

Ob. 3. ex PP. Clemens Rom. ep. 1. 20. ad Jacob. frat. Dom. ait: *Sponsam Christi dico omnem Ecclesiam, id est, congregationem credentium, quæ si pudica fuerit inventa à Sponso suo, ingentibus ab eo donis & muneribus honorabitur &c. Si verò Sponsa hæc reperta fuerit commaculata peccatis, ipsa quidem tanquam indigna trudetur à regalibus thoris.* Clemens Alexand. Strom. 1. 7.

T

l. 7. non enim nunc locum, sed electo-
rum congregationem appello. Et circa
finem: Ex ijs, quae praedicta sunt, ma-
nifestum esse existimo, unam esse veram
Ecclesiam, eam, quae verè est antiqua,
in cuius catalogum referuntur ij, qui
sunt iusti secundum propositum. Et
infra: per unum Dominum congregat
eos, qui sunt iam ordinati, quos prae-
destinavit Deus, cum eos iustos futuros
cognovisset ante mundi constitutionem.
Cyprianus de Simplicitat. Praetor. Ec-
clesia spiritu animamur, adulterari
non potest Sponsa Christi, incorrupta
est, & pudica. Pacianus ep. 3. ad Sym-
pron. peccator & penitens non est Ec-
clesiae macula; quia quamdiu peccat &
non penitet, extra Ecclesiam constitu-
tus est. Ambrosius Orat. in Auxent. de
Basilicis tradend. Non lex Ecclesiam
congregavit, sed fides Christi, lex e-
nim non est ex fide, iustus autem ex fide
vivit. Hieron. ep. ad Rusticum, quae
incipit. quod ignotus Sec. Eos plan-
ge, qui per scelera atque peccata egre-
diuntur de Ecclesia, & nolunt ultra re-
verti ad eam damnatione victorum.
Chrysost. serm. in Joseph de continen-
tia. Audent fidelium quidam abscin-
dere se à Christo, & se jungere me erri-
sibus. Augustinus de salutaribus do-
cumentis c. 52. quamvis diversa mem-
bra diversa habeant officia, si charita-
tis tamen unitate teneantur, omnia
membra tunc merebuntur ire post ca-
put. Et infra: caveamus, & per omnia
caveamus, ne per invidiam, odium,
detractionem, iram, & rixam, à ca-
pite nostro Domino IESU Christo prae-
sidamur. Item: cum patitur aliquis

tribulationem &c. si dolemus pro illo &
compatimur, quantum possumus, in
corpore Ecclesiae constituti sumus. Ex
l. 2. contra Crescon. Grammat. propter
malam corruptamque conscientiam
damnati à Christo iam in corpore Chri-
sti non sunt, quod est Ecclesia, quoni-
am non potest habere Christus membra
damnata &c. Omnia quippe ista mon-
stra, absit omnino, ut in membris illius
columba unica computentur, absint,
ut intrare possint limites horti conclu-
si. Gregor. M. in Exposit. Moral. l. 13.
c. 4. membra ergo Ecclesiae ad nihilum
rediguntur, quando ex imitatione pra-
vorum in hoc mundo crescentium infir-
mi quique deteriori infirmantur. Vi-
dentes etenim felicitatem malorum sa-
pe ab ipso fidei statu delabuntur &c.
Hos & similes textus, praesertim ex S.
Augustino coaccitant & corradunt plu-
rimos Lutherani, sed irrito profusus
molimine: Siquidem

Pro responsione notandum 1. hu-
jusmodi textus saepe Catholicis favere.
2. non raro servire Calvinistis magis
quam Lutheranis. 3. frequenter sub-
dole citari, verbis quibusdam, ad rem
pertinentibus, omisiss &c. 4. subin-
telligendos esse de tota Ecclesia col-
lective sumpta, quae necessariò est &
dicitur sancta, quamvis non totaliter,
& in singulis membris. 5. intelligendos
de ijs, qui moribus & vita ratione
non implent opus fidei 2. Thess. 1. &
pravis factis desiciunt à vocatione sua,
dum non tales exhibent mores, quos
fidei, quam profitentur, doctrina exi-
git: tales enim quamvis participant
essentialem formam Ecclesiae, non ta-
men

men participant ornamenta & dotes, quibus illa refulget, & sub hac formalitate rectè negantur esse de Ecclesia, quamvis sint in Ecclesia, cum magis ei officiant, quàm profint. 5. & ideo sæpe intelligendos potius de fine, ad quem ordinati sunt fideles & vera membra Ecclesiæ, quàm de forma illius essentiali. 6. vel intelligendos de Ecclesia Triumphante, vel olim futura in Cælis. 7. vel de Unitate pacis, Charitate, Sanctitate Ecclesiæ, non de Forma constitutiva. 8. vel denique de peccatoribus non quibuscunque, quos excludunt ab Ecclesia, sed lapsis in hæresim vel infidelitatis peccatum. In his 8. fontibus sæpe invenire & haurire poteris unam vel plures responsiones sufficientissimas ad Patrum dicta, quæ videntur nobis contraria. Adde, quòd plerique textus, uti & reliqua Lutheranorum argumenta, si aliquid probarent, etiam pro Pelagianis, qui dicunt, Ecclesiam esse *catum perfectorum*, vel pro Calvinistis, qui dicunt, esse *catum Prædestinatorum*, probarent, adeòque in his adversus Lutheranos retorqueri possent solvenda.

In specie ad allatos textus R. sic. *S. Clemens Rom.* favet magis quàm præjudicat Catholicis, tum quòd Ecclesiam vocet congregationem *Credentium*, non *Sanctorum*, ut Lutherani definiunt, tum quòd vocet *Sponsam*, etiam peccatis commaculatam: quòd autem punienda sit propter peccata, libenter confitemur. *Clemens Rom.* longè magis Calvinistis, quàm Lutheranis favere videtur, ut patet ex verbis *electorum, justis secundum proposi-*
R. P. Pichler Theol. Polemica.

tum, quos prædestinavit DEUS &c. Nobis non obstat, quia fatemur, omnes prædestinatos spectare ad Ecclesiam Christi saltè aliquando, quia quos prædestinavit, hos & vocavit: sed non tantum eos vocavit in Ecclesiam, quos prædestinavit. Deinde notent Adversarij, unam Ecclesiam esse veram, & quidem illam, quæ *verè est antiqua*, & considerent, Ecclesiam suam non esse verè antiquam, cum ante 200. annos nullus uspiam hominum in omnibus talem doctrinam fidei professus sit aut docuerit, qualem ipsi. *S. Cyprianus* loquitur de tota Ecclesia totaliter sumpta, quam nos adulterari, & in errores fidei aut gravia peccata labi non posse fatemur, quin & totis viribus contendimus. *Pacianus* fraudulenter citatur, nam verba, quæ ad rem maxime faciunt, omittuntur, nimirum ista: *Ecclesia est non habens maculam neque rugam, hoc est, hæreses non habens &c.* Patet ex his, quos intelligat peccatores, nempe hæreticos, quos & nos pro membris Ecclesiæ non habemus. *S. Ambrosius* est pro nobis, si enim Fides congregavit Ecclesiam, non Lex; membrum Ecclesiæ erit, qui habet fidem, sive deïn servet legem sive non servet, hoc est, justus sit seu peccator: justus ex fide vivit, quamvis non solâ. *S. Hieronymus* eatenus verum dicit, quatenus peccatores egrediuntur de Ecclesia Triumphante, & excidunt sine fidelibus præstituto; de Militante enim non egrediuntur, per quodlibet peccatum, nec amittunt formam essentialiter constitutivam verorum fidelium,

nempe fidem. Quid sentiat S. Hieron. vidimus supra n. 10. quibus clarissimis textibus non præjudicare debet alius in speciem contrarius, sed explicandus est ad illos, ut evitetur contradictio. S. Chrysostomus rectè reprehendit illos, qui per peccata sua se abscindunt à charitate, & sanctitate Christi, qui ejus servicio se subtrahunt serviendo peccatis luxuriæ, & sic à Christo tanquam *sine suo* separantur, non tamen à Christo tanquam *capite Ecclesie*. S. Augustinus, cujus mentem evidentissimè à se ipso explicatam supra vidimus n. 10. hic loquitur de separatione, quæ fit per lesionem charitatis, qua præciduntur crudelis in proximum à corpore Ecclesie ut dono. & dote charitatis ornata, non simpliciter sumptæ. Quod scribit ad Cresconium Grammat. intelligendum est de hereticis occultis, ut apparet ex precedentibus, dum S. August. allegat illud Christi Jo. 3. *qui non credit, jam judicatus est &c.* Dein intelligi potest de Ecclesia Triumphante; nam utique ibi non possunt cum Christo esse membra *damaata*, ubi unica columba jam fuerit translata in Hortum Conclusum Cælestis Paradisi. S. Gregorius, ut alias responsiones dissimulem, manifestè loquitur de lapsis in peccatum infidelitatis, ut patet ex ultimis verbis: hujusmodi autem etiam nos excludimus ab Ecclesie corpore.

21. Ob. 4. iterum ex Scriptura, de qua more solito cumulant textus, crinibus etiam attractos, ut multitudine obruant legentem, & vel numero (cum efficaciam nequeant) opinioni suæ auctoritatem

saltem apparenter concilient. Ad Rom. 12. v. 4. & 5. dicitur: *sicut in uno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent, ita multi unum corpus sumus (in oīum) in Christo*. Idem Paulus 1. Cor. 6. ait: *nescitis, quoniam corpora vestra membra sunt Christi? tollens ergo membra Christi faciam membra meretricis? Absit. An nescitis, quoniam qui adheret meretrici, unum corpus efficitur? Qui autem adheret (adglutinatur) Domino, unus spiritus est.* 1. Tim. 3. v. 15. *Ecclesia est domus DEI, columna & firmamentum veritatis*. Item in Canticis vocatur *Soror, Sponsa, Amica* Christi. Et Christus in Evangel. Jo. 15. *omnem palmitem in me non ferentem fructum tollet eum &c.* Hi textus sunt, qui plus cæteris habent apparentiæ; nam alij adhuc minus huc quædeant. Quis autem non videt, nec istos vel à longe comparandos ijs in claritate, quos supra pro nostra sententia ex SS. Litteris adduximus. Ex primo non video, qualis conclusio pro Adversarijs deduci possit contra nos: etiam si corpus sit *unum*, tamen membra sunt diversa, & diversas operationes vitales, modo & non vitales elicientia, quod indicat ipse Paulus, dicens, *omnia membra non eundem actum habent*. Ad 2. Qui meretrici jungitur, tollit quidem & aufert Christo, quod ipsi debet, nempe conjunctionem per charitatem, & ideo efficitur membrum quoad vitam Charitatis mortuum, non verò quoad vitam fidei, secundum quam adhuc conjunctus manet Christo, & unus spiritus cum ipso. Ad 3. Est *Domus Dei*, in qua

qua tamen sunt vasa aurea & sicilia, in honorem & contumeliam. Est *columna veritatis*: ergo omnes, qui veritates fidei profitentur (quod etiam peccatores faciunt) inmittuntur huic columnæ. Ad 4. *Soror, Sponsa, Amica* Christi vocatur Ecclesia eatenus, quatenus per fidem est Christo desponsata & intimè conjuncta: dein quatenus complectitur multas animas, verè amantes, sponfas, & amicas Christi, per intimam charitatem conjunctas, sed tunc per synecdochen tribuitur denominatio toti, quæ tamen tan-

dum reperitur in quibusdam partibus. Demum de tota Ecclesia etiam secundum omnes partes hæc prædicata verificantur in altera vita. Ad 5. tollit eum, quando veniet tempus mellis, ubi etiam zizania tollentur, nempe post hoc sæculū: nunc verò tolerantur sicut zizania cum frumento, ita & palmites steriles cum frugiferis, saltem quoad conjunctionem per fidem. Denique his textibus aequè pro se uti poterant olim Donatista, Pelagiani, quin & nunc Calvinista.

Auditor & expeditur M. Renzjus.

22. Sciendum, per integrum quadrien-
nium, quo verfabar Augusta, ex
septenis Opusculis Polemicis, quæ ibi
edita nunc in unum librum redigo, nul-
lum ab Adversarijs resutatam fuisse.
Post meum verò indè discessum M. Jo.
Bapt. Renz Lutheranus Pastor juxta
Basilicam S. Udalrici Augusta Vindel.
calamum strinxit contra unum ex illis,
cui Titulus *Vera Fides*, imò contra uni-
cum tantum ejus Articulum I. præsen-
tem, in quo duas assertiones pono,
nempe definitionem Ecclesiæ: dein in-
ter vera Ecclesiæ membra censendos. es-
se etiam peccatores & improbos, modò
baptizati sint, & peccatò infidelitatis
non laborent. In hoc Tractatu Renz-
ziano Germanico, duarum Propositio-
num mearum impugnatore, pro palma
certant Scriptoris inurbanitas (ut quàm
urbanissime loquat) & malfitiosa simpli-
citas, identidem sese objicientes legen-
ti. Primum vitium ipse agnovit, dum

pag. ult. ita scribit: Sollte meine
Herren Gegnere düncken wollen/ ich
habe mich in diser Schrift hier und
dar mit Hindansetzung der Liebe und
Civilität etwas zu vehement gegen
ihnen erweisen / so wollen sie es doch
ja keinem Haß und Bitterkeit / son-
dern allein dem Eysset zuschreiben /
und glauben / daß / wann ich zu ge-
nugsamer revidirung Zeit gehabt hät-
te / gewiß noch ein uad die andere
expression gemildert worden wäre.
Wolte sich jemand vor la dirt ach-
ten / so hat er von mir hiemit die auf-
richtige Declaration, daß ich allhie
nichts animò injuriandi geschriben.
Siccine tempus non defuit ad scriben-
dum: contra Urbanitatis & Charitatis
leges, defuit tamen ad revidendum, &
delendum, quod perperam scriptum
est? siccine fervori dandum & astui,
quod amarus exprellit calamus? siccine
omnis statim calumnia, cavillus, in-
juria

iuria sublata est, si calumnians &c. dicat, se non animò injuriandi id fecisse? An satisfactum tibi crederes M. Renzi, si quis te sacrilegum, adulterum &c. vocitasset, mox tamen subjungeret: si Dominus offensum se putet, deprecor: vel si quis tibi sonantem colaphum infringeret, cum protestatione tamen, se non ex odio, aut animò laedendi, infixisse? Ex quo etiam aliquatenus promicat malitiosa viri simplicitas, quod tamen vitium deinceps magis se proder, inter alia etiam, dum plurima coarcevat ad rem non pertinentia (quæ si omisisset, tempus ad revidendum & emendandum non defuisset) alia autem, quæ ad rem pertinere videntur, turpi tautologia ad fastidium usque repetere non cessat & recoquere. Statueram dissimulare responsum, tam quia parùm stringit, & cuius rerum perito in promptu est, quid opponat ejus cavillationibus, tum quia vernaculo idiomate scribit adversus opusculum Latini Sermonis; quod sanè turpe est & indignum. Quid horres, mi bone, in Latino Sermone, cum is tamen longè aptissimus sit ad breviter, clarè, & solidè docendum? an fortè eum non satis calles? at hoc Pastori tam Augustæ Civitatis probrosum foret. An energiam illius, & præsertim vim Syllogisticam, quæ in Germanico non ita elucet, declinare intendis? At hoc perverfi animi, non veritatis studium denotaret. Sed quidquid sit; cum recudi denuo contingat Opuscula mea Polemica, occasionem arripui ad potiora respondendi breviter, neglectis illis, quæ vel à scopo aliena sunt, vel

me non tangunt, vel ita cassa apparent, ut quilibet inanitatem palpate valeat.

Primum itaque, quod M. Renzio non probatur, est Ecclesiæ definitio, quam ex P. Vito Erbermann in hunc modum posui: *Est cætus vocatorum ad justitiam & salutem acquirendam per puram Verbi prædicationem & fidem, legitimèque Sacramentorum usum, sub regimine Pastorum à Christo institutorum.* Quam definitionem dixi esse ad mentem communèque sensum Catholicorum Doctorum, & quoad substantiam atque rem ipsam convenire cum Bellarminiana ac aliorum definitionibus. Sed contrà

Objicit 1. *Istud regimen Pastorum* 23. est additamentum novum, ab Antiquis Catholicis ignoratum, nec positum in definitionibus Ecclesiæ. 2. allata definitio discrepat multum à Bellarminiana; quia Bellarminus addidit: *ac præcipue sub regimine unius Christi in terris Vicarij, seu Romani Pontificis.* 3. nec regimen nec modus Regiminis ad Ecclesiæ essentiam spectat, adeoque in definitione poni non debet. 4. Melior est antiquiorum Catholicorum opinio, Ecclesiam ita describentium: *est cætus hominum ad veram agnitionem & servitium DEI, nisi & ad societatem vera Religionis à DEO vocatorum.* 5. Sicuti ex Pontificiorum DD. definitionibus subscribere oporteret, præferenda esset, quam tradit Nicolaus Papa *Can. Ecclesia dist. 1. de Consecr.* ubi ait: *Ecclesia est collectio Catholicorum.*

R. ad 1. additamentum novum non est, sine quo juxta antiquorum

Catho-

Catholicorum, SS. PP. S. Pauli, & ipsius Christi doctrinam Ecclesia non subsistit, prout à Christo constituta: at qui sine regimine legitimorum Pastorum non subsistit Ecclesia, prout à Christo constituta, juxta antiquorum Catholicorum, SS. Patrum, S. Pauli, & ipsius Christi doctrinam: ergo. M. P. Catholici antiqui cum SS. Patribus agnoverunt & paruerunt legitimis Pastoribus, & vel maxime Romano Pontifici tanquam supremo, idque necessarium esse credebant, ut docui in *Papatu nunquam errante*. S. Paulus Act. 20. præcepit sic: *attendite universo gregei, in quo vos Spiritus S. posuit Episcopos regere Ecclesiam DEI*. Et Hebr. 13. 17. *obedite Præpositis vestris*. Christus autem de Ecclesia sua à se fundata pronuntiavit: *siet unum ovile, & unus Pastor*. Jo. 10. 16. Quis ille Pastor? certe non alius, nisi ad quem dixit: *pasce oves meas* Jo. 21. nimirum D. Petrus, & ejus in supremo pascendi munere successores. Adde, quod Ecclesia sit Respublica bene constituta, ordinatus cætus hominum, & communitas hierarchica, non verò turba temerè, & sine ordine conflata: ergo ex natura sua exigit unionem cum aliquo Magistratu, cum Prælati, & tandem cum supremo Rectore, qua velut vinculo coalescat Respublica, coheræant membra visibilia cum capite visibili, subditi dependant à Rectore, oves dirigantur à Pastore &c. ergo regimen est de essentia Ecclesiæ, ut de facto constituta à Christo. Quod autem Antiqui illud non posuerint explicitè in suis definitionibus, inde conti-

git, quia vel non intendebant statuere definitiones Ecclesiæ ad omnem rigorem exactas, vel quia id opus non erat, eò quod olim non ita explicitè regimen Ecclesiæ ab antiquis hæreticis oppugnatum fuerit, ut à recentioribus factum est. Implicitè tamen & ipsi illud satis insinuarunt, Ecclesiam vocitando *cætum fidelium, collectionem Catholicorum, societatem* &c. Ad 2. Nec mea definitio unitatem alicujus supremi capitis, nec Bellarminiana Pastorum excludit pluralitatem, si utraque ritè intelligatur; liquidem etiam mea definitio loquitur de Pastoribus supremis successivè pluribus, eum Ecclesia semper sit duratura usque ad finem mundi Monarchica, ut adeò semper sit habitura aliquem supremum Rectorem, adeoque successu temporis non nisi unum: quamquam non ita Monarchica sit, ut excludat Episcopos, tanquam veros etiam Pastores, à summo tamen dependentes: ferè sicut videre est in regimine Politico Imperij Romani, in quo summus Princeps Imperator est, quamquam non desint alij veri Principes, uti Electores & alij, qui tamen à summo dependent. Unde si quis Romanum Imperium describeret per *regimen Principum*, nequaquam excluderet summum Principem, sed simul complecteretur etiam alios Principes subordinatos, pariterque innueret plures summos, sed successivè tantum. Bellarminus explicitè voluit denotare regimen Ecclesiæ Monarchicum, Aristocratico mixtum, exprimendo plures Pastores, & unum Supremum: id

id ipsum ego exprimere volui nomine *Pastorum* juxta datam explicationem, ut parcerem verbis, quod in definitionibus summopere curandum, ne nimirum ponatur aliquid redundans. Si verò putes, hanc verborum parsimoniam debere cedere claritati, addere potes mea pace cum Bellarmino illa verba: *ac precipue sub regimine unius* &c. quoad rem enim nihil diversi dices; quia uterque admittimus plures Pastores, Summos successive, subordinatos simul. Ad 3. N. A. ratio negandi patet ex dictis. Ad 4. descriptio illa non est exacta definitio pro moderno tempore, quo totis viribus aperte impugnat Orcus Ecclesiae regimen: tolerari tamen potest, quia illud indicat verbo *Societatem*. Ad 5. Si M. Renzium legisset vel intellexisset canonem, quem citat, utique vidisset, ibi potius de loco, in quo fideles conveniunt, quam de ipsamet fidelium societate sermonem esse: Ecclesia ibi sumitur pro Basilica construenda. Sed demus, Nicolaum Papam sumpsisse pro societate fidelium viva, nihilominus tamen illa definitio quoad substantiam non differt à nostra, partim quia per vocem *collelio*, partim per vocem *Catholicorum* insinuat unio ovium cum Pastore, membrorum cum Capite; quia sine hac unione nemo habebatur pro Catholico, nisi nimirum communiasset cum Romana Ecclesia tanquam cum Sede Apostolica; quod idem Pontifex innuit subjungendo, collectionem Catholicorum institui non debere *sine Apostolica Sedis nutu*. Cui itaque placet data Nicolai Papae

definitio, eidem placere debet Romanae Sedis auctoritas, adeoque regimen Ecclesiae.

Alterum quod sibi impugnandum sumpsit M. Renzium, est societas peccatorum cum iustis in eadem Ecclesia: ego enim cum Catholicis omnibus defendi, etiam peccatores & injustos, modo peccatum infidelitatis non habeant, esse proprie dicta membra verae Christi Ecclesiae. Peccatum autem infidelitatis non habet, quisquis omnes fidei articulos profiteretur, & in nullo, sufficienter sibi proposito, ab Ecclesia Catholica dissentit. At longè aliter peccatum *infidelitatis*, & conditiones ad esse membrum Ecclesiae requisitas, explicat cum suis M. Renzium; dicit enim à p. 29. sequentia. 1. infideles esse, qui vel totam fidei doctrinam, vel unum aut plures articulos fundamentales negant, ac errores tenent damnabiles. 2. pariter infideles esse, qui deliberatè ac dedita operâ peccant contra Charitatem, Spem, aut alias virtutes, & non vivunt secundum doctrinam Dei, quamvis ceteroquin omnes fidei articulos assentiendo profiteantur. 3. hos omnes esse injustos, impios, consequenter infideles, & eo ipso non vera membra etiam Visibilis Ecclesiae tantum. 4. quamquam pro membris Ecclesiae Visibilis haberi possint, quamdiu non fuerint excommunicati. 5. hinc quaestionem non esse de Ecclesijs visibilibus, utrum impij earum sint membra, sed de Ecclesia Universalis vera. 6. duplicis generis dari peccatores: aliqui tantum habent peccata, non tamen ea regnare sinunt in suo morta-

li corpore, alij autem etiam operantur peccata, & ea in se regnare permittunt, obediendo nempe concupiscentijs suis. 7. illos esse vera membra Ecclesie Universalis veræ, non istos. 8. se admittere, impios, qui operantur & faciunt peccata, esse vera membra Ecclesie, si per hanc Papistæ non aliam intelligi velint, quam Visibilem suam Pontificiam.

Quid in hoc discepta, intra duas ferè paginas comprehenso, primò quid ultimò reprehenderem, dubius hæsi: sed postquam omnia, confusè & sparsim proposita, in hunc ordinem redégi, & pulsas tenebris elatiora reddidi, eundem in respondendo observare placet. R. itaque ad 1. & quarto ex te, Domine Magister quinam sint illi articuli *fundamentales*, in quibus errare *damnabile* est? Ubi Scriptura, ex qua sola eos ostendere debes, eorum mentionem & distinctionem facit? Dices fortè, articulos fundamentales comprehendendi Symbolo Apostolorum: sed quo fundamento hoc asseris? Fortè qui Symbolo Nicæno? sed quare hos tanto dignaris honore? Fortè qui Symbolo S. Athanasij? sed quam hujus reiterationem asseris? cur alios excludis? An fundamentalis articulus non est, Christum esse præsentem in Eucharistia, & quidem cum pane, in actuali tantùm manducatione &c. duo, nec plura nec pauciora, esse Sacramenta, nimirum Baptismi & Eucharistie, Baptismum reiterari non posse, Purgatorium non dari &c.? An DEUS & Christus aliquid revelare possunt, quod sufficienter propositum negari queat sine errore dam-

R. P. Fiebler Theol. Polemica.

nabili? An omnia, vel quædam in SS. Literis contenta, sunt articuli fundamentales, & absque errore damnabili repudiari nequeunt? Responde ad hæc & similia, si potes. Ad 2. Mirabilem sanè & inauditam Theologiam obtuditis vos Novatores, dum nullam inter peccata, quæ fidei, charitati, spei, aut alijs virtutibus opponuntur, differentiam statuitis in ordine ad inducendam infidelitatem. Cur aliquis non possit credere firmiter omnia à DEO revelata, interim tamen desperare, DEUM vel proximum odio habere, furari, fornicari &c. & sic *cognoscere DEUM* & Divina, *quin tamen glorificet ut Deum*? Rom. 1. 21. Talis peccabit contra alias virtutes, non tamen contra fidem, consequenter fidelis erit, quia retinet formam, nempe fidem, quæ denominat fidelem, quamvis gravissimus peccator sit, impius, & injustus. Cur Christus distinguit inter peccatores, & aliquos dicit judicandos, & alios jam judicatos? De ijs, qui peccant contra fidem, dicit Jo. 3. 18. *Qui non credit, jam judicatus est*, de ijs verò, qui peccant contra charitatem, ait Marc. 12. 40. *qui devorant domos viduarum &c. accipient prolixius judicium*: ergo qui peccant contra charitatem, aut alias virtutes, non hoc ipso peccant contra fidem, & infideles efficiuntur. Cur non vicissim dicitis, eum, qui peccat contra fidem, hoc ipso etiam peccato contra charitatem, spem, iustitiam, castitatem &c. consequenter omnem, qui negat aliquem articulum fundamentalem, esse blasphemum, sacrilegum, furem, adulterum, fornicato-

U

&c.

&c. sicut asseritis, istos peccare contra fidem & esse infideles? An non fides (uti tu p. 49 i. legis & interpretaris c. i. v. i. ad Hebr.) est *elenchus rerum, quæ non videntur*; hoc est, ut ais, *securitas mentis contra omnes objectiones firmiter fundata circa res, quæ corporeis oculis non videntur*? at cur talis actus seu tam firmum iudicium intellectus, (aut *securitas mentis*) circa res obscuras mox amittatur, si quis pejeret, furetur, fornicetur &c.? certe ipsa experientia reclamatur. Si opponas, textum S. Pauli 1. Tim. 5. *qui suorum &c. curam non habet, fidem negavit, & est infideli deterior*. Repono: fidem negavit, non per iudicium mentis, in quo formaliter consistit fides & infidelitas, sed non operando id, quod fides exigit, aut quod ratio etiam naturalis dicitur, & ideo addit Paulus, est *infideli deterior*, quia etiam infideles suorum, & maxime domesticorum, curam habere solent ex instinctu naturali. Ad 3. Qui habent veram formam denominantem veros fideles, sunt *vera* membra Ecclesie veræ; cur non & Ecclesie visibilis, si eam formam externa professione ostendant? Sed qui habent fidem, seu firmum iudicium de rebus occultis, à DEO tamen revelatis, habent formam verè denominantem fideles veros: ergo. Ad 4. Qui haberi possunt pro membris, debent esse membra; aliàs decipiuntur, & *dici sequi ut ad esse*; qui autem sunt membra simpliciter, sunt *vera* membra; sicut qui est homo simpliciter, est verus homo. Ad 5. Negatur suppositum, quod Ecclesie visibiles particulares, simul sumptæ, distinguantur ab Universali vera Ecclesia Christi,

pejorè igitur in statu quæstionis formando supponis, quod vel maxime est in quæstione. Ut status quæstionis ritè formetur, debet sic poni: utrum peccatores & impij sint vera membra Ecclesie Christi veræ & Universalis, abstrahendo interim, utrum illa sit visibilis vel invisibilis. Ad 6. habere peccata & facere peccata juxta rectam Theologiam & ipsam etiam verborum etymologiam differunt, sicut habitus & actus, & nihil sunt aliud quam peccata habitualia & actualia: utraque autem, quamdiu existunt in anima, nec à Deo remissa sunt aut per Penitentiam deleta, maculant animam, Deoque exosam reddunt; *odio enim est Deo impius & impietas ejus*. Sap. 14. *Mundi sunt oculi ejus, nec poterunt respicere ad iniquitatem*. Habac. 1. 13. Intellige semper talem iniquitatem, quæ vel actu perpetratur liberè, vel aliquando fuit liberè perpetrata, obediendo pravis concupiscentis nam peccatum non liberè commissum repugnat. Tu quidem hic videris supponere libertatem in homine ad non peccandum: quid verò alibi & alio tempore sis facturus, an non eam cum Tuis intractitu de libero arbitrio negaturus, fortè nec ipse scis. Quod si autem per te peccata habere, uti conjicio, intelligis illa peccata, quæ appellatis peccata *infirmis*, seu non de liberatè commissa; iterum supponis libertatem, quam alibi negatis. Dein perperam vocas peccata; quia propriè & formaliter talia non sunt, de quibus Scriptura & Patres loquuntur; cum isti intelligant illa, quæ hominem reddunt culpabilem, Deo exosum, peccata ob-

obnoxium &c. cuiusmodi prædicata non insunt peccatis non voluntariè, non liberè perpetratis. Ad 7. Nec illi, qui deliberatè peccant, fidem formaliter negant, adeoque manent fideles, consequenter membra vera cœtus *fideliùm*, seu Ecclesiæ, licet Deo invita, & aliquo modo mortua. Ad 8. Rectè quidem hoc admittis; malè autem dubitas, num Papiſta aliam habent pro vera Christi Ecclesiâ, quam suam visibilem Pontificiam, quia hæc est aperta ipsorum Thesis, quam irrefragabiliter probant, & à me susè probatam invenies infra de Visibilitate & Notis veræ Ecclesiæ. Hæc de ingressu & statu quæstionis. Nunc videamus

24. Objicit autem 1. & principaliter. In comparatione Ecclesiæ cum *corpore vivo*, quam ego deduco n. 7. nulla fit mentio Capitis, cum tamen impossibile sit ritè intelligere vera membra Ecclesiæ sine perpetua reflexione ad Caput: ergo. 2. In hac deductione dona supernaturalia & virtutes internæ, fides, spes, charitas &c. dicuntur anima corporis Ecclesiæ; cum tamen S. Scriptura, pia Antiquitas, omnes Doctores Catholici, & Catechismus Romanus Spiritum S. asserant esse animam seu spiritum Corporis Mystici Ecclesiæ. 3. Pro membris Ecclesiæ adstruuntur res & actiones, partim visibiles, ut prædicatio Verbi Divini, externa professio fidei &c. partim invisibiles, uti vera fides, spes, charitas, & aliæ virtutes. 4. Fides in Dominum Jesum, Charitas Dei & Proximi, spes in Deum vivum non necessariò requiri dicuntur in omnibus

R. P. Pichler Theol. Polemica.

& singulis membris Ecclesiæ, bene tamen prædicatio, professio fidei ore facta, dispensatio & susceptio Sacramentorum externa: quod est confundere, non docere. 5. Internæ virtutes modò vocantur anima corporis Ecclesiastici, modò internæ partes & membra, quæ sunt cor, hepar &c. modò prædicatio, professio externa, usus Sacramentorum appellantur corpus, dona verò supernaturalia & virtutes internæ anima: modò personæ sunt membra hujus corporis: mox iterum membra dividuntur in visibilia & invisibilia, visibilia dicuntur esse professio externa &c. invisibilia fides interna &c. Sed qualis hæc est inconstantia? 6. De fide dubitatur, an necessaria sit ad constituendum verum Ecclesiæ membrum, & in omnibus reperiri debeat: imò propè tenetur negativa; siquidem etiam hæretici interni pro veris membris tolerari possunt: quod est contra sensum dilectæ Antiquitatis, Ecclesiam definiens esse *cœtum fidelium*. 7. Aliqua membra describuntur ut visibilia & imperfecta, alia ut invisibilia & perfecta: quænam illa? quænam ista? si invisibilia sunt perfecta, uti videtur dici, tunc visibilia hoc ipso erunt imperfecta, consequenter Ecclesiâ se nobis videndam præbet in sua imperfectione tantum. 8. Illi, qui habent externam professionem & usum Sacramentorum, sunt membra visibilia, qui verò ornati sunt fide interna &c. sunt membra invisibilia: ergo Ecclesiâ se nobis præsentat spectandam præcisè in suis hypocritis. 9. partes essentielles corporis vivi sunt corpus & anima: externa professio &

U 2

usus

us Sacramentorum sunt quasi corpus: dona supernaturalia & interna virtutes sunt quasi anima: quid ergo in hoc corpore Ecclesiae est Christus? quid ejus spiritus? quid sancti & justii? quid hypocrita & impij? An ad corpus spectant vel ad animam? 10. Hypocrita vi suae professionis externae & usus Sacramentorum sunt merum corpus animam destitutum: justii verò & sancti vi suarum virtutum interiorum sunt anima, & vi suae professionis externae sunt particulae corporis, adeoque viva membra corporis: ergo Corpus Christi est partim vivum partim mortuum, habet membra partim viva partim mortua &c. Sed apage cum tanto absurdo, quod ex magna Christi Corporis parte facit putridum & foetens cadaver, Dei, Angelorum, & Sanctorum oculis abominabile. 11. denique, quod caput est, contradicitur S. Paulo, qui 1. Cor. 12. 27. dicit: *vos autem estis Corpus Christi in membris, & parte*: ergo non omnia membra Ecclesiae visibilis particularis Corinthiorum, sed aliqua tantum, spectant ad corpus & membra Christi. Ita M. Renzius à p. 118. usque ad 126. insigniter prodens malitiosam simplicitatem suam, dum nescit, vel nescire se simulat discrimen inter partes & membra, sed ea constanter confundit, & patitur à me confundi supponit: *membrum* quò tale dicit aliquam organizationem & ad integritatem corporis spectat: *pars* quò talis abstrahit à certa organizatione, & utrum constituat essentiam vel integritatem, sed est id, sine quo non habetur totum, vel aliqua denomina-

tio. Dein Adversarius non apprehendit, similitudinem ab eadem re, v. g. à corpore vivo, petitam diversimode institui, & alteri applicari posse. Unde fit, ut ferè singulis punctis mendacium inspergat, ut statim patebit.

R. ad 1. Unde haec tanta necessitas perpetuae & explicitae reflexionis ad caput, ubi de membris agitur? cur non oblante relatione, quae inter caput & membra intercedit, examinari nequeat, utrum pes vel manus sit pars & membrum hominis, quin mentio fiat de capite? Ad 2. valde peregrinum te prodis tam in Scientiis quam Scripturis, cum ignotes, eidem rei sub diversa consideratione diversam tribui posse denominationem, & sub diversa ratione diversam animam eidem corpori morali, vel caput &c. statui. Nunquid ejusdem civitatis quasi animam rectè dixeris bonas leges, & sub alia consideratione bonum Magistratum, vel etiam unum insigniter peritum virum? bonas leges animam dices, quia dirigunt ad bene operandum: Magistratum, quia urget executionem: egregium civem, quia consilij, facundia, dexteritate, & efficacia singulari promovet bonum publicum, & ceteros quasi animat ad faciendum officium suum. Nunquid Christus de se dixit: *ego sum lux Mundi*. Jo. 8. 12. Et idem ad discipulos: *vos estis lux mundi*? Mat. 5. 14. Cur igitur non pari modo pro anima corporis Ecclesiae agnoscere possit Spiritus S. quòd & ego profiteor, & simul sub alia consideratione etiam dona supernaturalia, virtutes

tes

tes internæ &c. ? Adde, quod Spiritus S. non tam quoad substantiam suam (quoad hanc enim est ubique, etiam in cœtibus infidelium) quam quoad dona sua & gratias supernaturales sit & vocetur anima Ecclesiæ. Quid ergo dico Scripturæ, Antiquitati, Doctoribus Catholicis, Catechismo Romano adversum ? Ad 3. hæc est calumnia; non aio ego, has res & actiones esse membra Ecclesiæ (quod solis personis tribuo) sed *partes* voco, quæ insunt membris, nempe personis, eisque diversas denominationes tribuunt, nimirum vel constituunt & denominant fideles tantum, vel fideles simul & sanctos: ex his partibus alia sunt externæ & visibiles, ad externam membrorum constitutionem requisitæ, ut professio fidei & usus Sacramentorum: alia internæ & invisibiles, uti fides, spes, charitas. Virtutes internas (saltem si fidem excipias) dico non necessariò inesse omnibus & singulis membris, sicut spiritus vitales, & alia partes hominis internæ, non necessariò insunt omnibus & singulis membris corporis vivi. Quid in hoc est absurdi? Ad 4. falsum est, quod simpliciter asseram (vel etiam inclinem) *fidem internam* in D. Jesum non requiri necessariò ad constituendum verum Ecclesiæ membrum, sed præscindo, cum de hoc nihil adhuc certi definitum sit: reliquas virtutes non necessariò requiri est thesis nostra, & per hoc differimus à Novatianis, Donatistis, Pelagianis, & Lutheranis. Quid ergo miraris, me hoc asserere, quod omnes Catholicos asserere non ignoras, vel saltem

ignorare non debes. Certe nisi confusum tibi cerebrum fuisset, confusionem non appellasses hanc doctrinam. Ad 5. pleraque iterum confundis, alia non intelligis, aliqua mihi affingis, sive ex imperitia, sive ex malitia, sive ex utraque: nam 1. nunquam internas virtutes voco *membra*. 2. nunquam dico, eas esse membra, qualia sunt cor & hepar &c. sed esse partes internas membrorum Ecclesiæ, sicut cor & hepar humani corporis sunt partes internæ, easque non necessariò inesse singulis Ecclesiæ membris, sicut cor & hepar non insunt singulis membris humani corporis physici. 3. nunquam divido *membra* Ecclesiæ in invisibilia & visibilia (quod vos absurdissimè facitis, ut vestra invisibili Ecclesiæ latebras quaratis) sed virtutes & actiones, quæ reperiuntur in membris, divido in visibiles & invisibiles: illas propter sensibilitatem suam & minorem perfectionem in comparatione reliquarum *quasi corpus* appello, istas propter præstantiam suam, & quia immediatè in se visibiles non sunt, *quasi animam*: quæ, quamquam non necessariò insunt omnibus & singulis membris, necessariò tamen insunt corpori Ecclesiæ, nimirum saltem quibusdam membris. Nulla igitur in his apud me est inconstantia, sed apud te multa vertigo. Ad 6. imprimis iterum falsum est, quod ego inclinem in sententiam negativam, sed abstraho. Dein ratam habeo confessionem tuam, qua apertè testaris, Antiquos sensisse, quod Ecclesiæ sit *cœtus fidelium*, non *cœtus Sanctorum*, ut vos Novatores ex dita necessitate, ne omnibus primo sta-

tim intuitu novitia vestra religio appareat, eam esse fingitis. Denam etiam Ecclesia dicatur cæteris fidelium, unde probas, Antiquos respexisse ad fidem internam, quæ tamen ab ipsis non erat cognoscibilis, & non potius ad professionem fidei externam, quæ in sensus incurrit? Ad 7. Rursus falsum faciam invisibilia: aliqua imperfecta dico, scilicet respectu illorum, quæ perfectiorem participant vitam. Quænam illa sint, cur iterum vis audire, cum tamen sepius tibi nominaverim? Peccatores, injusti, improbi, quamvis sint vera seu propriè dicta membra Corporis Ecclesiæ, tamen imperfecta sunt eatenus, quatenus perfectam vitam & operationes nobilissimas Charitatis & aliarum virtutum non habent, quæ tamen reperiuntur in sanctis & iustis. Ergo Ecclesia in sua tantum imperfectione sese oculis nostris spectandam præbet? Si per imperfectionem intelligas actus & operationes externas, quæ respectu internarum, quæ formaliter libere sunt, minus perfectionis habent, transmittito; si verò intelligas membra ipsa, fidei & aliarum virtutum exercitio se manifestantia, nego illatum; siquidem non tantum improbi per fidei professionem, sed etiam sancti tum per ejusdem fidei, tum etiam per aliarum virtutum exercitium, sese oculis nostris obijciunt, adeoque tam in membris perfectis & imperfectis se nobis videndam præbet Ecclesia: quamquam nos sancta à non sanctis, perfecta ab imperfectis discernere non possimus, eò quod istud solus Deus

bi reservaverit, qui cor intuetur & rimatur occulta. Etiam in Corpore physico non videmus internam constitutionem membrorum, an perfectè valeant nec ne. &c. Ad 8. Nego & pernego, me dixisse, quòd illi, qui fide interna ornatii sunt, membra sint invisibilia. Diciturne homo invisibilis propterea, quòd dicatur habere animam invisibilem? quæso! aperi oculos, ut videas lucem meridianam. Ad 9. Christus caput est principale, & nunc invisibile: ejus spiritus sunt dona & gratia supernaturales, per quas influit, quasi per animam: sancti & iusti sunt membra nobiliora & perfectiora: peccatores, impij, & (si fides interna non requiratur) etiam hypocritæ sunt membra imperfectiora, vera tamen membra & partes corporis Mystici Ecclesiæ: utriusque spectant ad corpus & animam, quia de utroque participant; de corpore quidem, quia sensibili professione fidei & communi Sacramentorum usû sensibilibus colligantur; de anima verò, quia utriusque participant vitam, vel perfectam charitatis &c. vel imperfectam, nempe fidei, quam etiam impij profitentur. Intelligis? satis hæc esse clara existimo, neque supra captum tuum. Sed & tu aliquid mihi edisseras velim. Quo loco in hoc Ecclesiæ Corpore juxta te est Spiritus Christi? si dicas, quòd sit anima, uti videris dicere; duplicem in uno Ecclesiæ corpore animam admittis (quod in me reprehendis acriter) nam alibi pro anima Ecclesiæ statuitur Spiritus S. quamquam non explices, quid intelligas per Spiritum S. si intelligas tertiam SS. Trinitatis

tatis Personam, clarè admittis realiter distinctas animas, cum utique Personalitas Spiritus S. realiter distincta sit à Spiritu Christi: si verò intelligas dona Spiritus S. iterum admittis, quod in me sepehendis, & rursus duas animas adstruis, Spiritum Christi & dona Spiritus S. Ad 10. ineptire pergis. Quarto, si dicerem: M. Renzius vi sensationis in pede, vel vi vegetationis in osse, est merum corpus animâ destitutum, nunquid rideres? quomodo enim potest esse membrum inanimatum, & & merum corpus sine anima, ubi invenitur aliqua operatio animâ? Sic pariter si improbi (vel hypocritæ) eliciant aliquam operationem vitalem, nempe fidei, non sunt merum corpus omni animâ destitutum, sed sunt corpus, vel potius membrum aliqua vitâ animatum in Ecclesiæ corpore. Dein putasne bene irascere tu? Ego non dixi, corpus mysticum Ecclesiæ esse partim vivum, partim mortuum, sed, omnia ejus membra esse viva, quamvis vitâ inæquali; adeoque nullam illius partem esse foetens & putridum cadaver. Dein absurdum non est, in aliquo vivo corpore partes aliquas omni vitâ destitutas admittere, partibus tamen vivis aliquo modo unitas, ut plurimi faciunt, qui sanguini aliisque humani corporis partibus fluidis vitam denegant. Unde nec absurdum videri deberet, si quis transmitteret, aliqua Ecclesiæ, quæ corpus vivum est, membra nullam omnino vitam habere. Neque propterea corpus mysticum Christi esset dicendum partialiter foetens & putridum cadaver; sicut tale dicendum

non est corpus humanum physicum propter aliquas partes non vivas, eò quod, quamdiu manent partes reliquo corpori unitæ, præserventur à putredine & foetore ab anima, quæ reliquas partes informat. Cæterum si abominabile non sit corpus mysticum Christi ex meris peccatoribus (ut tu & tui facitis) constituere & compaginare, quorum tamen peccata tegat Christus; cur abominabile sit, aliqua membra adjungere corpori Christi non viva, quorum tamen vitâ defectus tegatur à Christo, ita, ut non computrescant vel foeteant, quamdiu unita manent. Ad 11. Nunc tandem vitum te probas, dum duas ex Græco voculas (sine quibus nullam eruditionis laudem apud tuos habuisses) eructas: *ex seipso*, ais, *ex parte* Corpus Christi vocat Corinthios Paulus. Sit ita, quid tum? Ergo non omnes, reponis, qui sunt in aliqua Ecclesiâ particulari visibili, sunt membra Corporis Christi. Sed negatur C. Si sermo sit de Ecclesiâ particulari communicante cum Universali; si enim non communicaret cum Universali, uti Lutherana, Calviniana &c. omnino nulla illius membra spectarent ad Corpus Christi, sicut nulla Secta Pelagiana, Novatiana, Donatiana &c. membra olim ad Corpus Christi pertinebant, intellige formali hæresi laborantia. Illud *ex parte* denotat, Corinthios fuisse partem Ecclesiæ, non totam Ecclesiâ Christi, quod verissimum erat: sicut utique Ecclesiâ v. g. Augustana, communicans cum Romana, non est tota Christi Ecclesiâ, sed tantum illius pars, non admodum magna.

Objicit

26. Obicit 1. Ex hoc, quod *Inuisibilis* Ecclesia Sanctorum sit tota Christi Ecclesia, nullatenus sequitur, dari duas Christi Ecclesias, sed potius unam tantum: ergo probatio n. 10. allata non fringit. 2. Licet Evangelici inuisibilem Ecclesiam iustorum habeant pro tota vera Ecclesia Christi, & cum Scriptura ac antiquis Ecclesiarum Doctoribus hunc honoris titulum etiam Ecclesiis visibilibus (in quibus præter injustos aliqui iusti reperiuntur, non tantum puram fidei doctrinam profitentes, sed etiam cæteris virtutibus præditi) tribuere soleant; non tamen eo ipso omnes & singulos cuidam visibili Ecclesie incorporatos pro membris vera Ecclesie agnoscunt, sed solos iustos, secundum puram doctrinam viventes: admixtos vero hypocritas & impios solummodo pro membris externæ societatis secundum prædicationem Verbi Dei & usum Sacramentorum, non secundum unitatem Spiritus & cordium cum Christo. 3. Non ideo, quia hypocrite non sunt unum cum Christo & cæteris membris in spiritu, quamquam secundum externam societatem cum iustis & sanctis unum Ecclesie corpus constituunt, & pariter fruuntur titulo Ecclesie Christi (ob sie schon der äußerlichen Gemenschafft nach mit den Heiligen und Gerechten auf Erden ein Religions-Corpus machen) und des Prædicats der Kirche Christi mit genießen, duæ à se admittuntur Ecclesie, quarum una sit inuisibilis, ex meris iustis constata, altera visibilis, ex iustis & iniustis composita. 4. Falsa moneta, licet immixta sit bonæ pecu-

niæ & appareat bona, nunquam tamen habenda est pro bona: zizania manent zizania, sive crescant in agro sive in deserto: paleæ sunt paleæ, seu tritico immixtae sunt seu non: immunda animalia sunt talia, sive sint intra sive extra Arcam. Ita pariter filij & membra diaboli sunt talia, etiamsi in purissima visibilis Ecclesie corpore Filij Dei & membris Christi exterius associantur: neque propter hanc associationem spectant ad Christi corpus, sponsam, & columbam unicam. 5. Juxta P. Pichlerum improbi sunt membra Ecclesie verae quamvis minus nobilia, quam sint iusti: illi insuper sunt quasi corpus, isti autem quasi anima Ecclesie. Quid hoc rei? an ergo anima est membrum corporis? an improbi sunt membra vivi corporis, & aliquid vitæ habent, cum tamen careant animâ, à qua omnis vita? Hucusque iterum M. Renzius à p. 127. usque ad 151.

R. ad 1. planè id sequitur; quia vos Lutherani, & speciatim tu M. Renzi, admititis aliquam Ecclesiam *Inuisibilem*, quam dicitis veram Ecclesiam & *Universalem*, solos iustos tanquam membra complectentem: præter hanc autem admititis etiam Ecclesiam *visibilem*, eos homines complectentem, qui in pura fidei doctrina & Sacramentorum communi ac sensibili usu conspirant, adeoque complectentem iustos simul & iniustos, veros fideles hypocritas permixtos. Jam sic arguo: vel illa Ecclesia *Inuisibilis*, quam dicitis *Universalem* est tota Christi Ecclesia, vel non est tota? Si est tota, uti expressè

tuo-

Tuorum nomine respondes p. 143. ita ut pars veræ Ecclesiæ non sit Visibilis Ecclesia antea descripta, ex justis & injustis simul conflata (nam *totam* sicut involvit suas partes, ita excludit omnia, quæ non sunt ejus partes) quam tamen expresse cum Tuis vocas etiam *Ecclesiam Christi* p. 143. cit. conformiter Scripturæ, ut ais, & Antiquis Ecclesiæ Doctrinibus, manifestè admittitis duas Ecclesias Christi adæquatè inter se distinctas; siquidem *Christi Ecclesia* est illa Invisibilis, cujus pars non est Visibilis; hanc verò etiam *Ecclesiam* Christi appellatis cum Scriptura & antiquis Ecclesiæ Doctrinibus. Ad 2. Sufficit mihi: vel enim verè vel saltò hunc honoris titulum tribuitis Ecclesiæ Visibili: si verè: ergo verè datur adhuc alia Christi Ecclesia præter Invisibilem, & admittitis duas Christi Ecclesias; quod tamen ut absurdissimum p̄i horretis: si falsò: ergo meretricem honoratis titulo Virginis. Quòd si autem justos, qui reperiuntur in Ecclesia Visibili, extrahere, & Ecclesiæ Invisibili adnumerare placeat, qua fronte, qua conscientia, qua veritate residuum, quod ex meris injustis & hypocritis constat, honorare potestis titulò *Ecclesiæ Christi*? qua fronte hanc blasphemiam tribuere antiquis Ecclesiæ Doctrinibus & ipsi Scripturæ? Sileo, quòd hac ratione justos in Ecclesia Visibili existentes faciatis partem Ecclesiæ Invisibilis, & sic vobismet ipsis contradicatis, cum Invisibilem Ecclesiam (absque membris Ecclesiæ Visibilis) velitis esse *totam* Christi Ecclesiam. Ad 3. Quicquid verborum obtruditis, innegabile est, duas

R. P. Pichler Theol. Polemica.

reipsa Christi Ecclesias à vobis admitti, quamdiu Ecclesiam Invisibilem contenditis esse *totam* Christi Ecclesiam, & præter hanc etiam Visibilem, quam pariter dignamini titulò Ecclesiæ Christi, ut te ipso teste p. 143. cit. revera facitis. Ad 4. Nos nequaquam dicimus, ut ineptissimè hic supponis, quòd improbi, peccatores, injusti &c. quamdiu manent tales, nec agunt penitentiam, sint justis & sanctis: dicimus tamen, eos esse membra Ecclesiæ, non quidem *quæ* sancta, sponsa dilecta &c. reduplicative, sed specificative, ut Scholæ loquuntur, nimirum illius Ecclesiæ Christi, *quæ* est sancta, dilecta Christi sponsa &c. Nunquid vos ipsi simile quid admittitis, dum membra *Ecclesiæ Christi Visibilis* satemini etiam esse injustos? nunquid sic admittitis membra diaboli, uti vocatis, esse membra *Ecclesiæ Christi*, consequenter Corporis Christi? quòd tamen ut maximum absurdum nobis semper objicitis, ignari, quòd hujusmodi tela omnia in veltram Ecclesiam *Visibilem*, quam dicitis esse *Ecclesiam Christi*, in vos retorqueri valeant. Præterea nos non dicimus, paleas tritico admixtas non manere paleas &c. Sed asserimus, paleas esse partem illius aggregati, quo impletur area. Hoc verum esse discas ab experientia, si fortè emas modium frumenti non bene purgati. Ad 5. Sanctos ibi voco membra nobilissima & propria respectivè ad impios, non quòd impij simpliciter & propriè membra non sint, sed quòd minùs nobilia; & sub hoc respectu etiam minùs propria sunt. Propter eandem præstantiam

tiam

tiam sanctos comparo animæ, & impios propter defectus suos corpori, quia isti in se, & ut præcisi à reliquis Ecclesiæ membris, nullam habent vitam, quamvis ut uniti aliquam & imperfectam vitam habeant: serè ut unguis & capilli, quamdiu manent uniti humano corpori. Animam nunquam voco membrum, sed partem (intellige essentialem) corporis vivi, membra autem sunt partes integrales. Sanctos verò comparo animæ, non quia & quatenus membra sunt Ecclesiæ, sed quia & quatenus præstantiâ suâ longè excedunt impios, sicut anima longè excedit præstantiâ corpus. Sed superius, inquis, etiam dona supernaturalia fuerunt comparata animæ. Ita est, sed sub alia ratione & consideratione: dona supernaturalia & virtutes internas dixi similes animæ propter vim & efficaciam suam, qua insistent in operationes sanctas, & membra Ecclesiæ sancta efficiunt; ipsos verò homines sanctos hic dico similes animæ propter eminentiam suam, quam habent præ impijs. Eadem res in eadem similitudine diverso modo applicatâ potest comparari rebus diversis, ut nemo nescit, qui non omnia nescit: Sic idem M. Renzios in eadem similitudine, qua ipsius familia comparatur *corpori vivo*, potest dici *caput*, quia est præcipua pars: *cor*, quia in totum corpus alimenta dispensat, sicut cor sanguinem: *anima*, quia movet, dirigit, & ad operandum excitat omnia membra &c. Quomodo improbi sint membra vivi corporis, & aliquam vitam etiam ipsi participant, sapius dictum, & demique

à M. Renzio captum existimo. Ceterum si Ecclesia comparata decem Virginitibus, quarum quinque fatuæ sunt, vocari potest *Regnum Cælorum* Mat. 25. quare dici non possit *corpus mysticum Christi, regnum Christi* &c. licet fatuos, hoc est, injustos & peccatores, compectatur?

Objicit 3. Dicere, quod prædicata, 27. esse *sanctam, totam pulchram, sine macula, esse redemptam à Christo. vivificatam, à Spiritu Sancto* &c. non convenient Ecclesiæ ratione singulorum membrorum, sed ratione Auctoris, doctrinæ, finis, mediolorum, præceptorum &c. involvit maxima absurda, nisi nimirum Christum Jesum esse *redemptum*, Verbum DEI, Sacramenta, beatitudinem æternam, præcepta morum &c. esse *redempta*, DEUM *agi* ad bene operandum per directionem & stimulum Spiritus S. DEUM, Sacramenta, doctrinam &c. *habere vitam* in Christo, & *agi à Spiritu S.* ad bonum &c. *Seynd mir das nit abentheurliche Händel?* 2. Dicere, quod impij habeant aliquid vitæ spiritualis per hoc, quod fidei doctrinam pro vera habeant, ac ore profiteantur (hoc enim solum Papisticis Tractatoribus sonat fides, utpote de filiali fiducia & gaudio in Christo nihil omnino scientibus) est ipsos etiam diabolos facere membra mystici Corporis Christi, quia etiam credunt, consequenter aliquid spiritualis vitæ & Spiritum Christi participant. Certè Spiritum Christi aliquatenus tribuere etiam impijs est doctrina adeò detestabilis, ut eâ audita mentis omnes prohi coherescant. Qui non est ex DEO, nihil

nihil habet spiritualis vite, nihil de Spiritu Christi. Per peccatum homines evadunt spiritualiter mortui. Eph. 2. mortui autem nihil habent vite. Ita rursus M. Renzius à p. 217. usque ad p. 227. Quæ immiscet & adjicit per tria folia sequentia, vel referri indigna existimo; quia sunt vel aperte falsa, vel extra rhombum, vel inutiles repetitiones, vel ignorantie, vel convitia.

R. Ad 1. vel imperitè, vel (quod verisimilius est, ut habeas, quod impugnes) malitiosè accipis mea verba: non ego singulis distinctionis meæ partibus omnia illa prædicata applicavi aut applicari volui, sed omnibus omnia, cum respectu ad singulorum capacitatem. Itaque prædicata, esse redemptam à Christo, vivificatam, actam à Spiritu S. applica Ecclesie, ut constanti ex hominibus, quia illi capaces sunt horum prædicatorum; reliqua verò esse sanctam, totam pulchram, immaculatam &c. applica Auctori; doctrina, fini, medijs, præceptis, Sacramentis, quæ omnia absolute & ex toto sancta &c. sunt. Quod si fecisset, (uti debueras, & nemo non faciet, qui vel malevolus vel imperitus non est) nulla monstra vidisset. Ad 2. Ineptissima est hæc argutatio etiam in tuis principijs, impium pro diabolis patrocinium: nunquid enim nec juxta te sufficit sola fides, sed baptismus quoque exigitur, ut aliquis sit membrum Mystici Corporis Christi juxta illud 1. Cor. 12. 13. *omnes nos in unum corpus baptizati sumus?* quis baptizavit diabolo? forè Lutherus tuus diabolis

R. P. Pichler Theol. Polemica.

familiarissimus. Nunquid & tu requiris ad membrum Ecclesie Christi, ut sit homo, Christi sanguine redemptus? cum Christus *acquisiverit sibi Ecclesiam sanguine suo* act. 20. 28. *pro qua se ipsum tradidit.* Eph. 5. 26. An Christus etiam pro diabolis sanguinem fudit, & se ipsum tradidit? An non pro membris Ecclesie Christi instituta sunt Sacramenta in remissionem peccatorum, quæ sunt signa sensibilia &c.? Putasne horum capaces esse etiam demones, meros spiritus, in peccato obfirmatos & inflexibiles? Nota diligenter textum S. Pauli Eph. 5. 26. 27. ubi sic ait: *Christus dilexit Ecclesiam, & se ipsum tradidit pro ea, ut illam sanctificaret mundans lavacro aquæ in verbo vite, ut exhiberet ipse sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam &c.* Quibus verbis factis excludit demones, non tamen excludit peccatores, dum plus ad membrum Ecclesie non requirit, quam baptismum & fidem Verbo DEI præbendam; cum verò omnem ab ea maculam abesse dicit, loquitur de Ecclesia gloriosa, & triumphante in caelis. Cæterum nemo ex sanctis Patribus, & antiquis Catholicis, doctissimis æquè ac sanctissimis viris, cohortuit, ne hodie quispiam rectè sentientium cohorteretur à doctrina, quam ipsa S. Scriptura aperte tradit, Ecclesiam Christi comparans *area* triticum & paleas congreganti, *sagens* bonos & malos pisces concludenti, & Ecclesiam appellans *regnum caelorum*, licet fatuas Virgines complectatur &c. Vita fidei est vita spiritualis, licet minus perfecti quam

X 2

quàm vita charitatis : fides est donum supernaturale , ad eoque participatio aliqua Spiritus Christi : qui credit, ex DEO est aliquo modo , nec penitus est mortuus , carens omni vita &c. Sed quia hæc superius jam abunde sunt explicata , remoueo manum de tabu-

la, & Adversario meo hanc veræ fidei vitam ex animo precor, qua mediante pervenire posset ad vitam perfectam veræ charitatis, ac experiri, quod etiam Catholici aliquid sciant de fiducia & gaudio in Christo.

ARTICULUS II.

An vera Christi Ecclesia necessario sit perpetua ?

SUMMARIUM.

1. Status Questionis.	7. Obijciunt defectionem Antiquæ Ecclesiæ, sed male.
2. Lutherani quidem voce fatentur, Ecclesiam debere esse perpetuam, re ipsa tamen negant.	8. Urgent, sed inefficaciter.
3. Ecclesia Christi hucusque semper perstetit.	9. Adducunt alia exempla, sed nequicquam.
4. Nec unquam deficere aut extinguï potest, ut Scriptura S.	10. Excipiunt contra nostram probationem, sed imperiè.
5. 6. Patres, & ratio ipsa docet.	11. M. Lomer nimis angustiis terminis coarctat puritatem primitive Ecclesiæ.

Sciendum 1. Statum questionis in Deo versari, utrum Ecclesia, semel à Christo fundata, possit aliquando ita deficere, ut non amplius existat in Mundo, ac penitus extincta sit, nullo verè fidelium relicto catu, etiam exiguo. Utrum enim Ecclesia possit ita deficere, ut in aliquos errores circa res fidei prolabatur, sive utrum necessariò in suis dogmatis sit infallibilis, postea examinabitur.

Sciendum 2. Quamvis Lutherani ore tenus fateantur nobiscum, veram Christi Ecclesiam semper debere existere, ac nunquam posse extinguï penitus,

adeoque esse perpetuam. Sic Gerardus in LL. Theol. de Ecclesia n. 107. ait: *Articulus IX Symboli Apostolici, credo Ecclesiam Catholicam, perpetuo manet: ergo DEUS semper sibi servat aliquam Ecclesiam, qua fidem Catholicam tueretur.* Et nisi sibi teryaret, id DEO probrosum foret, imò DEUS non amplius haberet suam gloriam extrinsecam, quam necessariò intendit operando ad extra, utpote nullam habens Religionem, in qua verè coleretur. *Christo Revi & Sponso, ait M. Lomer in seismem Barlet p. 135. dedecus foret, si ejus hostis rem eo redigeret, ut ali-*
quan-